

'T GROENE
WAASLAND

wordt uitgegeven in samenwerking met
Ons Streven, De Raaklijn, vzw Durme, Pannen-
weel, Natuurpunt Waasland, VELT, Wase Imkers-
bond, JNM, Hofter Saksen, Lilenwerkgroep
Vogelbescherming, ASB, L'Éclair

COÖRDINATIE & BEHEER **Abbl** vzw

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift 38ste jg - nr 4; september 2018 - nr 208

NATUUR EN MILIEU

paddenstoelen in Roomakker (slot) p10

Betonrapport p4-5

invasieve exooten p 15 ev

*in de stad
en op het
platteland*

*15 jaar
fietslanen p2*

*veilig,
breed en
comfortabel*

Molsbroek kleurt p 27

meer onderzoek AZN p30

IN HET WAASLAND

nog steeds actueel

**FIETSLANEN,
MAAK ER NOG STEEDS WERK VAN**

15 jaar geleden, in 2003, lanceerde ABLLOvzw in samenwerking met de Scholengemeenschap Sint-Nicolaas, deze affiche op A3. Ruim 8 000 exemplaren werden verspreid om aandacht te vragen

voor **veilige, brede en comfortabele** "fietslanen". Snellere fietsen, fietskarren en bakfietsen zijn in opmars en tonen aan dat deze boodschap nog steeds actueel is. Laat ons hopen dat de toekomstige gemeenteraadsleden hier verder werk van maken.

FIETSLANEN

*in de stad
en op het
platteland*

*veilig,
breed en
comfortabel*

Maak er werk van!!

BOOMPLANTACTIE NATUURPUNT WAASLAND

De regionale vereniging Natuurpunt Waasland organiseert in november opnieuw een boomplantactie. We bieden een uitzonderlijk assortiment aan tegen scherpe prijzen. Het aanbod is niet alleen ruim maar biedt ook voor elk wat wils: hagen, struiken, bosgoed, maar ook bessenstruiken en fruitbomen in halfstam en hoogstam.

De hagen, de struiken en het bosgoed zijn streek-eigen en gedijen hier goed. Ze verhogen de biodiversiteit in de tuin. Ze geven dus meer kansen aan vogels, vlinders en bijen. De aangeboden fruitbomen en bessenstruiken garanderen bovendien een jaarlijkse oogst.

We bieden bij onze boomplantactie het inheems plantgoed zoveel als mogelijk aan met het 'Plant van Hier'-label (voor zover beschikbaar in de kwekerij). Dit wil zeggen dat het planten betreft die nakomelingen zijn van bomen of struiken die al vele generaties in onze streek groeien en daardoor zeer goed aangepast zijn aan de bodem en de leefomstandigheden in onze streken. Dit in tegenstelling tot ander plantgoed dat doorgaans opgekweekt wordt uit zaden die in andere landen geogst werden.

Het Plant van Hier-label is een initiatief van de regionale landschappen, die ook instaan voor de opvolging en controle. De voordelen van het gebruik van 'Plant van Hier'-plantgoed liggen o.a. in het beter aangepast zijn aan de lokale omstandigheden, maar ook dat onze fauna en flora beter is aangepast aan de groei- en bloeicyclus van deze planten. Het is bovendien een korte-keten product dat de lokale werkgelegenheid en de inzet van sociale economie bevordert. Indien gewenst kan een bewijs dat het 'Plant van Hier'-plantgoed betreft via mail bezorgd worden (bv. in het kader van gesubsidieerde aanplantingen).

In een grote tuin geven hagen, een houtkant of een bomennij structuur aan de omgeving en aan ons verstedelijkte landschap. Ze zorgen voor verkoeling in de zomer en voor beschutting tegen harde wind. Een tuin met veel streek-eigen groen is bovendien een gedekte tafel voor tal van organismen. Een keten van "natuurlijke" tuinen kan zo dienen als 'verbindingsweg' tussen natuurgebieden. De boom-

plantactie wordt gedragen door vrijwilligers en de opbrengst van de verkoop gaat volledig naar de verwerving van waardevol natuurgebied in het Waasland en de Antwerpse Linkeroever.

Naargelang de plaats waar u woont kunt u plantgoed bestellen op een van onderstaande adressen. De prijzen zijn dezelfde en Natuurpuntleden krijgen nog eens 5% extra korting.

Het bestelformulier voor 2018 wordt binnenkort on line geplaatst en via de verschillende tijdschriften verspreid.

Natuurpunt Waasland Zuid:

www.natuurpunt-zuid-waasland.be

Rika Van de Walle, Uilenstraat 209, 9100 Sint-Niklaas of rika.vandewalle.npwz@gmail.com

Natuurpunt Waasland ex-WAL (Antwerpen LO, Beveren, Kruibeke, Burcht, Temse en Zwijndrecht):

www.natuurpuntwaasland.be: Joris Baetens, 03 722 15 37 of info@natuurpuntwaasland.be

Natuurpunt Waasland Noord en Vriendenkring Panneweel: www.panneweel.be: Bert Raets, 0485 31 28 42 of e-mail boomplantactie@panneweel.be

Natuurpunt Waasland

NATUURPUNT LANCEERT : BETONRAPPORT VOOR VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN

Waar draait de betonmolen het snelst? En in welke gemeente wordt de betonstop nu al uitgevoerd? Natuurpunt heeft de cijfers voor het eerst op gemeenteniveau berekend en gebundeld in een betonrapport, te raadplegen

via <https://www.natuurpunt.be/betonrapport>

Het rapport is gebaseerd op gegevens van de Vlaamse overheid en het wetenschappelijk onderzoekscentrum VITO.

Volgens dit rapport verliest het **Waasland** gemiddeld ongeveer **2.403 m²** open ruimte per dag:

Beveren	612 m²
Kruibeke	143 m²
Lokeren	431 m²
Moerbeke	77 m²
Sint-Gillis Waas	262 m²
Sint-Niklaas	435 m²
Stekene	123 m²
Temse	208 m²
Waasmunster	112 m²

De Vlaamse regering heeft bepaald dat er tegen 2040 geen nieuwe open ruimte meer aangesneden zal worden (**vandaag is dat 6 hectare per dag over heel Vlaanderen**), maar het zullen de steden en gemeentes zijn die de betonstop in de praktijk moeten brengen.

Natuurpunt heeft de cijfers voor het eerst op gemeenteniveau berekend en gebundeld in een betonrapport. Bedoeling is om de betonstop bij gemeenteraadsverkiezingen in de lokale bestuursakkoorden te krijgen.

Als de huidige trend zich doorzet, dan zal onze open ruimte opgesoupeerd zijn lang voor 2040. Hoog tijd voor actie dus. Want een verdere betonnering zal ten koste gaan van onze levenskwaliteit.

Waar kan er verdicht worden? Welke overtollige woonuitbreidingsgebieden kunnen geneutraliseerd worden? Hoe kan een verdere versnippering van de natuur vermeden worden? Die denkoefening moet een plek krijgen in de bestuursakkoorden.

Beton: een Vlaams probleem

In Vlaanderen verdwijnt er elke dag 6 hectare onder het beton. In geen enkele Europese regio wordt zo kwistig met open ruimte omgesprongen. Dat dreigt onze regio onleefbaar te maken: met veel fileleed, torenhoge infrastructuurkosten, een ongezonde leefomgeving en versnipperde natuur tot gevolg. Een gebetonneerde omgeving kan zich bovendien erg slecht weren tegen de gevolgen van de klimaatveranderingen: periodes van hitte, felle neerslag en overstromingen.

En nu?

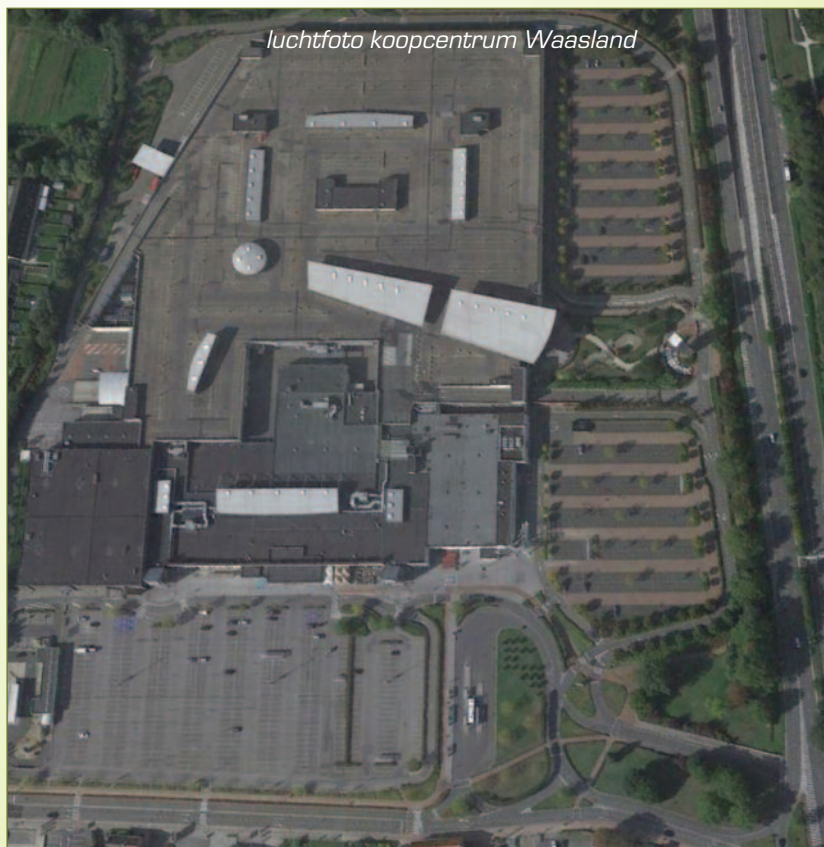
Met de actie '**Natuur dicht bij mij**' sporen Natuurpunt, Velt en Bos + burgers aan om hun visie op de toekomst van hun gemeente te delen met lokale politici, via een emoji-landschap.

Voor meer informatie

<https://velt.nu/natuurdichtbijmij>

www.natuurpunt.be/ik-stem-voor-natuurdichtbijmij

luchtfoto koopcentrum Waasland

Beste politici, ik stem voor meer #natuurdichtbijmij

<https://www.natuurpunt.be/ik-stem-voor-natuurdichtbijmij>

<https://velt.nu/natuurdichtbijmij>

Wil jij ook meer natuur in de buurt?
Post nu jouw emoji-landschap op
Facebook of Twitter.

Meer info op [natuurdichtbijmij.be](https://www.natuurdichtbijmij.be)

TRENDS EN RESULTATEN NA 10 JAAR BROEDVOGELONDER- ZOEK IN HET SCHAUSSELBROEK

Het Schausseelbroek is een laaggelegen poldergebied op ongeveer 5 m boven zeespiegel, met alluviaal bos en weilanden. Dit ecosysteem vormt een interessant habitat voor talrijke vogelsoorten en andere fauna en flora.

Dit 190 ha grote gebied gelegen langs de Schelde te Temse maakt deel uit van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn (natura 2000).

-Telmethodiek:

Het gebied werd gedurende 10 jaar met dezelfde methode geteld: om de 14 dagen gedurende 3 maanden en dit zowel buitendijks via een geasfalteerd jaagpad als binnendijks via de Broekstraat, en de Scouselestraat.

-Resultaten en trends:

In totaal werden er 62 soorten vastgesteld als broedvogel waaronder wielewaal, ijsvogel, roodborsttapuit, spotvogel, ransuil, nachtegaal, kerkuil, boomvalk, blauwborst, kleine bonte specht, matkop, slobbeend, rietgors, sperwer, dodaars en buizerd als belangrijkste soorten.

Voor telcijfers van bepaalde soorten zie tabel.

- Korte conclusies:

Ondanks het feit dat er weinig zichtbare verandering is in de biodiversiteit van het gebied (habitatverlies) merken we toch een daling in het broedvogelbestand.

Waarschijnlijk zullen andere factoren de oorzaak zijn van de achteruitgang zoals problemen tijdens de trek (voedsel, vangst, zandstorm), problemen in het overwinteringsgebied (droogte, predatie), temperatuur en neerslag in het broedgebied en andere nog onbekende oorzaken.

De algemene soorten zoals tjiptjaf, koolmees, zwartkop houden goed

stand. Ook de bosgebonden soorten doen dat, zoals grote bonte specht.

Blauwborst, grasmus, rietgors en ijsvogel gaan achteruit. Bij de ijsvogel kunnen iets strengere winters voor schommelingen zorgen in de populatie. Opvallend was de aanwezigheid van spotvogel (2 territoria) en wielewaal (tijdelijk?) tijdens de laatste Inventarisatie.

Roodborsttapuit verdween als broedvogel en de cetti's zanger doet het als vroegere zuidelijk soort goed.

- Besluit:

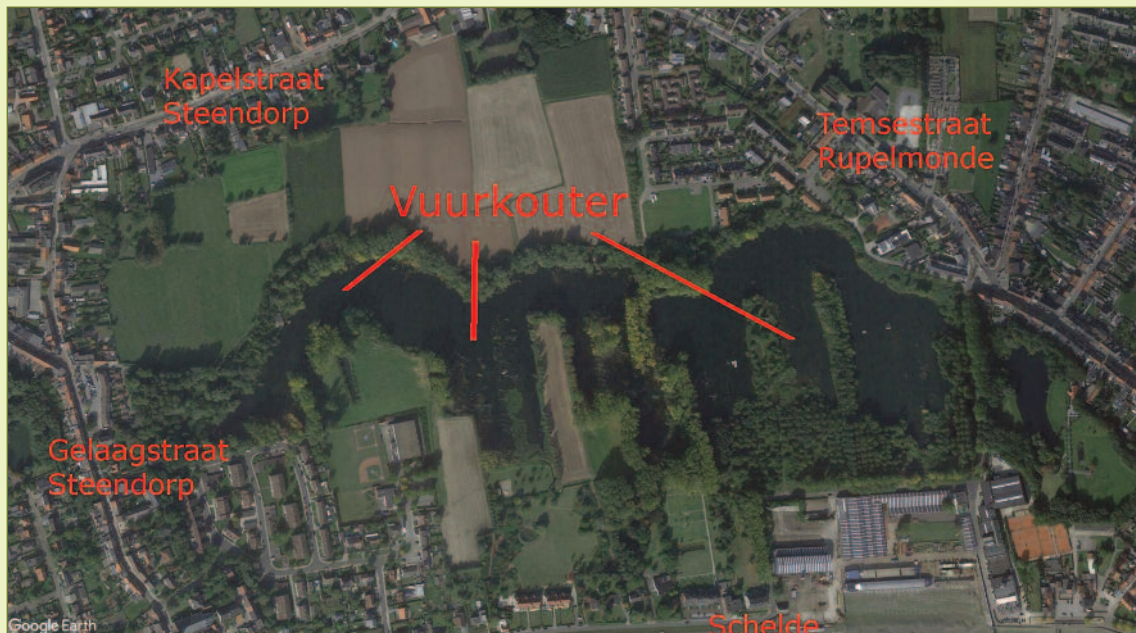
Na 10 jaar broedvogelinventarisatie komen we toch al iets meer te weten over onze avifauna ook al werd er niet elk jaar geïnventariseerd. Dit is niet echt nodig volgens mij.

Het Schausseelbroek is en blijft een belangrijk gebied voor vogels en in het bijzonder voor broedvogels ook al broeden er wel weinig zeldzame soorten.

Voor meer info over deze broedvogelinventarisatie: gerry.heyman1@telenet.be

Broedvogeltelling Schausseelbroek Temse				
	2009	2012	2015	2018
Bosrietzanger	7	4	11	7
Blauwborst	3	2	2	1
Koekoek	2	1	2	3
Grote bonte specht	3	2	3	2
Cetti's zanger	1	2	4	4
Grasmus	11	12	6	7
Nachtegaal	2	3	6	5
Tjiptjaf	13	11	10	9
Tuinfluit	4	2	4	2
Vink	1	4	2	2
Zanglijster	3	6	4	3
Zwartkop	13	14	13	15
Kievit	1	0	0	1
Wielewaal	1	0	0	1
Ijsvogel	3	2	1	1
Kerkuil	1	1	2	1
	69	66	70	64

VUURKOUTER IN STEENDORP VERWORVEN

Hoera het is een feit!

Natuurpunt vzw heeft gronden en vijvers kunnen verwerven in de Vuurkouter in Steendorp (hoofdgemeente Temse). Goed voor 20.755 m².

Steendorp heeft een geschiedenis van steenbakken, van kleiputten en droogloodsen en van intensieve handenarbeid door mannen, vrouwen en kinderen in de kleinijverheid. In 1571 waren er reeds 8 gelagen (kleiOntginning) op deze plaats.

De Vuurkouter is een geheel van gronden en oude kleiputten die vol water staan. Ze bevindt zich achter de Lepelstraat in Steendorp. Door allerlei afvoerperikelen staat er heel veel water in de enorme vijver. Daardoor is deze plaats al meerdere keren in het nieuws gekomen. Soms stroomt het water gewoon de straat over en dient het overgepompt te worden naar de dichtbijgelegen Schelde. De andere kant van de medaille is veel mooier. Door die enorme hoeveelheid water en die diepe kleiputten is er een zeer mooi natuurbiotop ontstaan. Watervogels, aalscholvers en ijsvogeltjes vinden dit een paradijs. In de lente bloeit hier de slanke sleutelbloem. Allerlei vissen en amfibieën vinden het er bijzonder fijn.

Door deze aankoop hopen wij een stuk natuur te vrijwaren van toekomstige verkavelingen.

Om deze aankoop te kunnen realiseren hebben wij centjes nodig. Mogen wij rekenen op uw milde financiële steun? De plaatselijke Natuurpunt vereniging Scousele zal proberen om deze financiering rond te krijgen. Steun ons!

Stort jouw gift op rekening BE56 2930 2120 7588

Met vermelding 'Gift Natuurpunt - project OVL-3691-6704 Vuurkouter'

U krijgt een fiscaal attest voor een gift vanaf 40 euro. Dankzij de belastingvermindering van 45% die u kan realiseren, kost uw bijdrage uiteindelijk maar ongeveer de helft (volgens de voorwaarden in artikel 145/33 WIB 92). Er kan max 10% van het netto-inkomen worden afgetrokken.

Wil u samen met ons dit gebied ter plaatse bekijken?

Kom dan naar onze Trage Wegenwandeling op zondag 21 oktober. Vertrek aan het Natuurhuis, Kapelstraat 170a 9140 Steendorp. Start 14 uur. Ongeveer 7 km. Onderweg voorzien we een rust-stop met een hapje en een drankje. Breng een verrekijker mee indien mogelijk.

Met dank voor uw steun.

Nine Van Hoyweghen

Coördinator Natuurpunt Waasland - Scousele

0473 72 66 15

NATUURSCHOOLDAGEN

MAANDAG 7 EN DINSDAG 8 MEI 2018

Onder een stralend zonnetje hebben we geprobeerd ieder kind, van de 3e kleuterklas tot het 6e leerjaar, dat naar school gaat in 1 van de 2 scholen in Tielrode, een boeiende natuurervaring te bezorgen.

Stand 1: de kinderen kwamen terecht in de prehistorie toen Tielrode nog onder de zee lag. Geen wonder dat er haaiantanden en walvisbotten in Tielrode terug gevonden werden. De zee werd gesimuleerd door een grote parachute waarmee golven uitgebeeld werden. De kinderen gingen onder water zonder nat te worden. Nadat de zee zich teruggetrokken had mochten de kinderen proberen door de levende dijk te breken. *(foto 1)*

Stand 2: enkele kinderen simuleerden met hulp van de klasgenoten de interactie tussen aarde, zon en maan *(foto 2)* waardoor je eb en vloed hebt onder andere ook in de Durme. We vroegen aan de kinderen hoeveel het verschil tussen eb en vloed was en we kregen soms verrassende antwoorden tot wel 1 km. Spijtig genoeg zijn onze dijken niet zo hoog. Het verschil is in werkelijkheid ongeveer 5 meter. Tijdens de simulaties is de maan ook enkele keren tegen de zon gebotst. Gelukkig bestaat er geen risico dat dit in werkelijkheid ook gaat gebeuren. De middelpuntvliedende kracht werd gesimuleerd door een emmer met een beetje water *(foto3)*. Nadien konden ze in het slib van de Durme op zoek gaan naar prentjes met dieren en planten die in de slikken en schorren leven. Vuile handen waren onvermijdelijk, maar enkelen hielden er ook vuile kleren of vuil haar aan over. *(foto 4)*

Stand 3: mensen en bos zijn met elkaar verbonden. Aan de hand van stellingen ontdekten de leerlingen het belang van bomen voor de mens. Enkele stellingen van de dag:

1) Bomen geven ons voedsel. Bv. Appelbomen, perenbomen, kersen en krieken en noten.

2) Bomen geven ons medicijnen: Wilgenbast basisstof voor aspirine.

3) Bossen zijn klimaatregelaars: zij geven koelte in de zomer en beschermen ons in de winter tegen felle koude en wind.

4) Bossen zijn onze longen: zij produceren voor ons de broodnodige zuurstof en zuiveren de lucht. Kinderen konden zelf ondervinden hoelang ze zonder zuurstof kunnen en dat is niet lang! Ze konden denkbeeldig door het bos vliegen en kijken als een vogel met behulp van een spiegelkje. Bomen en bossen bieden aan dieren en vogels beschutting en woongelegenheden. Bossen zijn ook heel leuk om in te spelen!

foto 1

foto 2

foto 4

foto 3

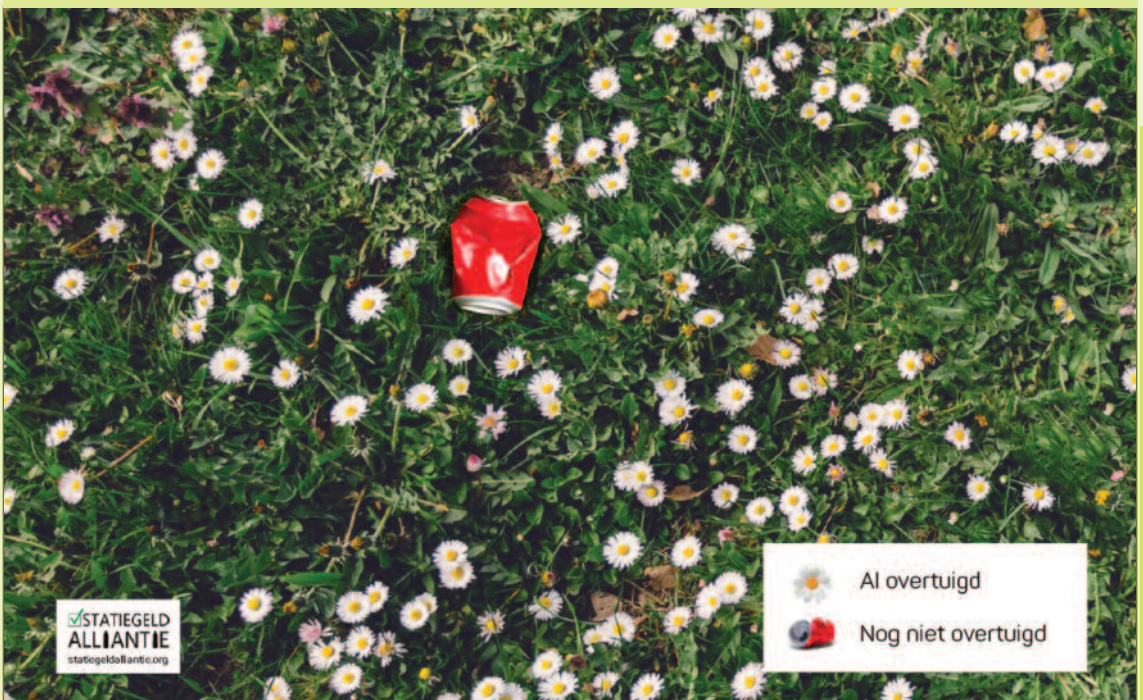
GEZELLIGHEID TROEF OP DE PICKNICK VAN 29 JUNI

We hadden het weer mee en het gras was gemaaid. Kleurige lakentjes werden gespreid en tevreden werd er aan "tafel" gelegen. De omliggende natuur was een zalig decor en gegeerd speelterrein. Het menu kon niet uitgebreider zijn: picknickmandjes en tasjes vol heerlijkheden, waaronder frietjes. En het aangeboden buffet was super lekker.

Geen druppel regen te bespeuren maar aan drinkbaar vocht was er geen gebrek. Wie wou kon deelnemen aan het Droommakerspel, wat vooral kinderen aansprak. En we zagen dat het goed was. Onze zalige Roomacker, een juweeltje om te koesteren.

Een overgrote meerderheid van de bevolking, 168 Vlaamse gemeenten en meer dan honderd bedrijven en organisaties zijn voorstander van een veel snellere invoering van statiegeld. Daarom blijft de Statiegeldalliantie de vraag van de meer dan 750 alliantiepartners aan de Belgische en Nederlandse regeringen stellen: besluit in 2018 tot de invoering van statiegeld op alle PET-drankflessen én drankblikjes. Info <https://statiegeldalliantie.org>

STATIEGELD
ALLIANTIE
statiegeldalliantie.org

Al overtuigd

Nog niet overtuigd

PADDENSTOELN IN ROOMACKER**(12 - EINDE)****In een zakje!**

Paddenstoelen worden in twee grote groepen ondergebracht: steeltjeszwammen en zakjeszwammen.

Deze indeling heeft niets te maken met het uiterlijk van de paddenstoelen, maar is gebaseerd op de manier hoe de zwam sporen vormt:

◇ in zakjes,

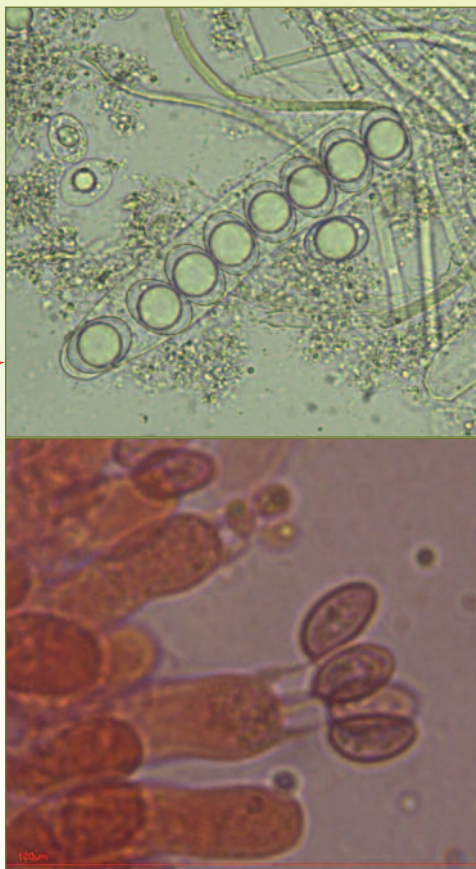
◇ of op steeltjes.

Dit kun je zien met een microscoop.

Bijna alle tot hier toe besproken paddenstoelen behoren tot de steeltjeszwammen. (Enkel Houtknotszwam en Geweizwam uit aflevering 9 behoren tot de zakjeszwammen.)

In deze laatste aflevering maak je kennis met een aantal opvallende zakjeszwammen (Ascomyceten)

*Alle foto's zijn gemaakt in domein Roomacker Tielrode.
Auteur en foto's Vera Declercq*

De vruchtlichamen van deze zwam bevatten helvellazuur, een giftig zuur, dat echter instabiel is en door koken wordt afgebroken. Ooit moeten ze in de keuken gebruikt zijn, want de naam *Helvella* betekent keukenkruid.

Witte kluiwzwam (*Helvella crispa*)

Ondanks de duidelijke steel van de vruchtlichamen, horen de kluiwzwammen bij de zakjeszwammen, omdat hun sporen in zakjes gevormd worden. Deze wit tot crème gekleurde zwammen kunnen tot 15 cm hoog worden. De bovenzijde is golvend zadelvormig en bestaat uit 2 of 3 'lobben'. De steel is hol en in de lengte diep gegroefd en geribd. Deze prachtige verschijningen vind je in de vroege herfst.

Witte kluiwzwam

Zwarte kluifzwam

Bokaalkluifzwam

Zwarte kluifzwam (*Helvella lacunosa*)

Deze ietwat kleinere soort valt tussen afgevalen bladeren al veel minder op dan de Witte kluifzwam. Dat is misschien de reden waarom ze minder vaak gevonden wordt.

Ook hier bestaat de hoed uit een drietal gebogen, zwartbruine lappen, waarvan de randen soms met de steel vergroeid zijn. De steel is hol en in de lengte diep gegroefd en geribd.

Jong heeft het hoedje vaak de vorm van een zadel. Wanneer men de hoed doorsnijdt, blijkt dat hij uit een aantal afgesloten holtes bestaat. De Latijnse soortnaam duidt daar misschien op, want *Lacunosa* betekent: vol kuilen.

Deze soort kan van zomer tot herfst verschijnen en is in Roomacker tot hier toe op twee plaatsen gevonden.

Bokaalkluifzwam (*Helvella acetabulum*)

Het diepe bokaalvormige bovendeeel is lichtbruin of grijsbruin en kan een diameter van 2 tot 8 cm hebben.

De steel is witachtig en de ribben lopen als aders door op de hoed.

Van april tot juni is deze zwam te vinden onder eiken, op kalkhoudende bodems. In de literatuur staat er ook vaak bij 'langs schelpenpaden'. Omdat de klei van Roomacker veel kalk van schelpen bevat, ligt het voor de hand dat de Bokaalkluifzwam al op meerdere plaatsen in het domein is aangetroffen.

Molmbekerszwam (*Peziza micropus*)

Deze zwam is vooral te vinden op rottend hout van beuk en iep.

In Roomacker is ze gevonden op rottend hout van wilg.

De vruchtlichamen zijn onregelmatige licht-bruine schoteltjes met een diameter tot 5 cm. Ze kunnen voorkomen van de zomer tot de herfst.

Molmbekerszwam

*Grote oranje bekerzwam***Zeemkleurig hazenoor (Otidea alutacea)**

De vruchtlichamen van deze zwam zijn aan één kant ingesneden, 2 - 6 cm lang en 2 - 4 cm breed. Ze hebben geen steel en staan rechtop, meestal in groepjes. De binnenkant is bleek, dof bruin; de fijn behaarde buitenzijde is bij vochtig weer van dezelfde kleur, bij droog weer verblekend. Van augustus tot oktober is het mogelijk om deze soort aan te treffen. Door hun onopvallendheid, is het vaak per toeval dat je ze ziet. Je bukt je om een andere paddenstoel van nabij te bekijken en plots zie je een hazenoor. En nog eens beter rondkijken op hetzelfde plekje, levert vaak nog meer vondsten op.

Grote oranje bekerzwam (Aleuria aurantia)

Op het eerste gezicht zou je denken: hier heeft iemand appelsienschillen weggegooid. Even van dichterbij nakijken levert een blik op deze prachtige zakjeszwam.

De binnenkant van deze beker- tot schotelvormige zwam is fel oranje. De buitenzijde is witviltig, crème- tot oranjegeel. De vrij broze vruchtlichamen zijn 5 - 10 cm breed en komen vaak voor op voedselrijke, vaak recent gestoorde bodems. Van mei tot oktober heb je kans om ze op verschillende plaatsen in Roomacker aan te treffen.

Zeemkleurig hazenoor

Paddenstoelen vinden en ze op naam brengen is niet eenvoudig. Er zijn erg veel soorten en vele lijken nogal eens op elkaar. Ook in een klein domein als Roomacker. De twaalfdelige reeks over 'Paddenstoelen in Roomacker' geeft een zeer onvolledig overzicht. Het was echter een fijne manier om interesse op te wekken.

Wie zich in de paddenstoelenwereld wil verdiepen, kan aansluiten bij 'werkgroepen' die excursies maken en samen de gevonden soorten determineren. Hieraan deelnemen is erg leerrijk voor beginners (en gevorderden).

Wie nog een stapje verder wil gaan, kan microscopie hanteren als determinatie-middel. Het is niet de eerste keer (en vast ook niet de laatste keer) dat een amateur-mycoloog in het veld een bepaalde naam aan een paddenstoel geeft, maar dat bij microscopisch nazicht blijkt dat het om een totaal andere soort gaat. Al doende wordt er geleerd en de wereld van de paddenstoelen is een onuitputtelijke bron van natuurplezier. Hopelijk maakte deze reeks dat duidelijk.

Gewoon meniezwammetje (*Nectricia cinnabarina*)

Op verschillende plaatsen in domein Roomacker zijn takkenbossen gestapeld. Waarschijnlijk merkte je al eens dat heel wat takken uit zo een hoop be-
dekt waren met kleine oranje of donkerrode kus-
sentjes. Soms zo veel dat het al van ver opvalt.
Deze kussentjes zijn meniezwammetjes. Het loont
écht de moeite om ze eens met een loep te bekij-
ken.

De levensgeschiedenis van deze zakjeszam is nogal
ingewikkeld. Ze ondergaat twee fasen van voort-
planting: een ongeslachtelijke fase en een ge-
slachtelijke fase.

In het begin van de herfst verschijnen op de takjes
witte kussentjes, die na enige tijd oranjerood wor-
den. Op die kussentjes worden talloze ongeslach-
telijke sporen gevormd die vooral door regen en
wind verspreid worden en nieuwe infecties kunnen
veroorzaken.

Op een gegeven moment ziet men de droge, oran-

jerode kussentjes veranderen in donkerrode, fram-
boosachtige vruchtlichaampjes. Ook deze zijn
slechts enkele millimeter groot. In deze vruchtli-
chaampjes zijn binnenin, door een geslachtelijk pro-
ces, kleine zakjes met telkens 8 sporen erin,
ontstaan. Bij rijping ontsnappen de sporen uit het
zakje en worden eveneens door wind of regen ver-
spreid.

De geslachtelijke vorm met de framboosachtige
kussentjes noemt men de 'perfecte vorm'.

De vorm met de oranje kussentjes noemt men de
'imperfecte vorm'. Beide vormen worden vaak bij
elkaar aangetroffen.

Vroeger dacht men dat het over twee verschillende
soorten ging. Nu weet men dat het twee vormen
van hetzelfde zwammetje zijn.

Bronnen:

Alle foto's: © Vera Declercq
Boeken: Lijst op aanvraag

Het is maar dat je het weet:

www.waarnemingen.be is een website van Natuurpunt en de Stichting Natuurinformatie. Je kan er
onder meer opzoeken welke soorten er in een gebied waargenomen zijn. Na een eenmalige registratie
kan je zelf waarnemingen invoeren en die van anderen raadplegen.

www.kvmv.be is de website van KVMV, de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging. Iedereen met
interesse voor paddenstoelen kan lid worden.

www.natuurpunt.be/afdelingen/paddenstoelenwerkgroep-de-takruitertjes

Paddenstoelenwerkgroep de 'Takruitertjes' is een onafhankelijke werkgroep die samenwerkt met vzw
Durme en Natuurpunt. De leden zijn paddenstoelenliefhebbers die vooral in de herfst, soms ook in de lente
en zomer regelmatig op stap gaan in het Waasland en ruime omgeving om te genieten van alles wat er
groeit en bloeit.

JEAN-PAUL DE BELEYR

Op 23 juli 2018 overleed te Waasmunster in familiekring Jean-Paul De Beleyr.

Na een ongelijke strijd tegen kanker heeft hij afscheid moeten nemen van z'n gezin, familie, talrijke vrienden, kennissen en medewerkers.

Met hem verliezen we een belangrijke voorvechter voor een beter leefmilieu en een degelijke natuurbescherming.

Jean-Paul leidde ontelbare wandelingen als natuurgids, was gewaardeerd vogelkenner, voorzitter van de milieuraad van Waasmunster en mede drijvende kracht in de lokale vereniging vzw Durme-Waasmunster, nadien NeM-Waasmunster.

Als lesgever verzorgde hij regelmatig themalessen voor Natuurpunt.

Z'n grondige dossierkennis maakte van hem iemand die ook invloed kon uitoefenen op het milieubeleid. Ondanks z'n tanende gezondheid heeft hij dit voorjaar nog de kracht gevonden om het milieumemorandum voor de komende gemeenteraadsverkiezingen in Waasmunster concreet uit te werken tot een degelijk dossier.

Naast z'n inzet voor een beter leefmilieu, engageerde Jean-Paul zich op vele andere gebieden.

Zo werkte hij actief mee aan het project van z'n zus Jeaninne, Ti Soley Leve, een centrum dat zich richt op onderwijs, gezondheidszorg en duurzaamheid in het arme Haïti.

Jean-Paul werkte veel. Gewoon omdat hij dat graag deed en er van overtuigd was dat je de wereld er

een klein beetje beter door maakte. Ook op professioneel gebied is hij altijd voluit gegaan voor zijn job. Hij was toegewijd en ontzettend begaan met z'n werk in het onderwijs. Jean-Paul werd, na een opdracht in BSO/TSO op VTS 3 in Sint-Niklaas vanaf 1999 eerst adjunct-directeur, daarna directeur. Vanaf september 2008 werd hij gedetacheerd als deskundige van het LOP (lokaal overlegplatform) van Sint-Niklaas en Temse. Hij keek uit naar z'n pensioen in september, want hij had zoveel plannen..

Het heeft niet mogen zijn...

Jeannine schreef op haar Facebookpagina : *"Eens te meer moeten wij in onze familie ervaren hoe kostbaar het leven is, maar ook zo broos en onvoorspelbaar."*

De milieuraad schreef:

Beste Jean-Paul

*Sommige mensen zijn als bomen
In hun omgeving zijn ze een baken,
een oriëntatiepunt
Onder hun schaduw
is het zomers rustig verpozen
Zo'n boom was jij*

*Heel veel sporen heb je nagelaten
Jarenlang de koers bepaald
Je woorden op onze gedachten geënt
En wij, gewoon dankbaar u als gids
te mogen volgen
Alles wat je hebt aangereikt
en de stilte die je nu laat
Blijven een voetafdruk in ons bestaan
Een schaduw waarmee wij verder gaan*

Zie ook : www.abllo.be/kalender of www.abllo.be/klik

NPW == Natuurpunt Waasland

NP CVN wandelingen : L = Laarzen gewenst * = Geschikt voor wagentjes.

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

Zondag 30 september

Velt + Hortus ter Saksen

Oogstfeest en Nationale fruittentoonstelling, van 14 tot 18 uur. Hof ter Saksen Haasdonkbaan 101, 9120 Haasdonk. **Gratis.**

Om de twee jaar organiseert Hortus ter Saksen een oogstfeest. Dit jaar is ook de Nationale fruittentoonstelling te gast. Honderden appel- en perensoorten worden getoond in het prachtige kader van het kasteeltje. Er is muzikale animatie, infostands, drankgelegenheden met een leuk terras. Onze afdeling zet zijn beste beentje voor bij de decoratie van de tentoonstelling. Binnenkort staat het ganse programma op de website van Hortus ter Saksen. In de boomgaard krijg je uitleg over teelt en verwerking. Ook aan onze stand waar het vooral over kleinfruit zal gaan.

Vrijdag 5 oktober

Hortus ter Saksen Klimaattips die er echt toe doen Van 19.30 – 22 uur

Je wordt voortdurend om de oren geslagen met milieuvriendelijke aanbevelingen, raadgevingen en tips. Sommigen vragen om een fundamenteel andere levensstijl. In deze lezing toont Pieter Boussemaere hoe je met betrekkelijk eenvoudige aanpassingen toch een enorm verschil kan maken. Samen met ons bekijkt hij hoe je jezelf correct kan informeren, en hoe je invloed kan hebben op je omgeving, de overheid en de economie.

Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender, NEC Hof ter Saksen en dienst milieubescherming gemeente Beveren

Lesgever: Pieter Boussemaere, docent geschiedenis en klimaat Vives Hogeschool

Plaats: CC Ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren
 Inschrijven tot 24 september 2018 bij Vormingplus Waas-en-Dender, 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender

Deelname: 3 euro, met korting: 1,50 euro

Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946, code 185569

Zaterdag 6 oktober

Natuurpunt Waasland Noord Paddenstoelenwandeling in de bossen van Sint-Jansteen [Kapellenbrug, NL]

Vertrek om 14 u. aan de parking net over de grens: voorbij Leonidaswinkel, derde afslag op rondpunt (in verbinding met Van Hogendorp, Kapellebrug, Nederland).

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Nationale Fruittentoonstelling

**30 september 2018
van 10 u. tot 17 u.**

GRATIS TOEGANG!

**Haasdonkbaan 101
9120 Beveren-Waas**

- Expo van 800 lokale en streekeigen appel- en peer-variëteiten**
- Proef- en verkoopstand 10-tallen variëteiten**
- Bijzondere fruitsoorten voor de fruittuin**
- Info-stand NBS-plantactie**
- Determinatie van uw vruchten**
- Boeken, materialen, sap en stroop ...**

Een dag ideaal voor gezinnen en fruitliefhebbers!

Nationale Boomgaardenstichting (NBS) vzw
 tel. 012 39 11 88 - info@boomgaardenstichting.be
www.boomgaardenstichting.be

Ons Streven

Nacht van de Duisternis

Prikkel je zintuigen met de dieren van de nacht. Oktober... Het zomerbriesje is gaan liggen en de bomen beginnen aan hun transformatie van mooi frisse groene blaadjes naar een schilderachtig plaatje van gele, oranje, rode en bruine kleuren. De dagen worden korter en de eerste dikke truien worden bovengehaald. Hoogtijd voor een frisse neus en een gezellige avondwandeling in de Durmetuin van Tielrode. Maar net als je je wandelschoenen hebt dichtgeknoopt, je het laatste licht hebt uitgedaan en je je volledig in de Duisternis bevindt ... Ohoe! Ohoe! Wat hoor ik daar? Is dat meneer De Uil die voorbij gevlogen komt? En kijk daar, als dat niet de spin Sebastiaan is! Oh! En heb je die nachtvlinder al gezien? Ja ook 's nachts is er leven in het bos, misschien wel meer dan overdag. Maar als het zo donker is en deze dieren alleen 's nachts wakker zijn, hoe weten deze diertjes dan te overleven?

Ontdek dit op onze zintuigprikkelende nachttuitstap ter ere van de Nacht van de Duisternis! Iedereen is welkom, van de allerkleinste tot de allergrootste. Ontdek wie er nog wakker is in het bos. Misschien toont de nachtvlinder jou wel hoe je het juiste pad kan ruiken of misschien ontmoet je wel heks Marijke! Durmetuin Gentstraat 125, 9140 Tielrode 19 uur Deelname gratis. Vooraf inschrijven niet nodig.

Zondag 07 oktober

Natuurpunt Waasland – Scousele

Wandeling Wase cuesta

Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp. Start 14-16 u. De wandeling gaat gedeeltelijk langs het Fort, de Roomkouter en 't Hangene. Langs de Lange Dreef en de Oost-sive polder en het schorregebied het Kijkverdrieten keren we terug. Stapschoenen gewenst en indien mogelijk verrekijker. Info: mario.smet@kuleuven.be 016/43 95 80

Natuurhuis Panneweel

Laatste Open Schuurdag met repaircafé en geefplein. Dag van het hoogstamfruit. Gezellige ontmoetingsdag in de natuur. Een namiddag volledig in het teken van appels en peren. Wie kent de verschillende soorten appe-

len en peren? Hoe kan je ze bewaren en wat kan je er allemaal mee bereiden? Bij de mensen van het repaircafé kan je terecht voor het herstellen van kapotte spullen en op het geefplein kan je bruikbare spullen ruilen of weggeven. De poorten van ons Natuurhuis Panneweel, bekendijk 2 te Meerdonk gaan open om 14 uur en sluiten om 17 uur. Info: bert@panneweel.be of 03 7770402

Hortus ter Saksen Sapmobiel! 8 – 17 uur

De sapmobiel van Frederic Lerouge is actief. Wie meer dan 75 kg eigen fruit heeft kan de hele dag langskomen om het te laten persen tot sap in een box.

RESERVEREN NOODZAKELIJK!

Plaats: Hof ter Saksen, 9120 Beveren
Fruit persen: contacteer vooraf info@appelpersrouge.be om het uur af te spreken dat jij mag komen met je fruit.

Hortus ter Saksen Klimaatwandeling: de opwarming van de aarde concreet gemaakt 14– 16 uur

Dat de aarde opwarmt door het toedoen van de mens, hoeft geen betoog meer. Op het eerste zicht merk je er nog niet veel van. Maar als je beter kijkt, en met de hulp van een ervaren gids, zie je effecten van deze opwarming op dieren en planten. Tijdens deze wandeling in Hof ter Saksen zie je zichtbare veranderingen in onze nabije omgeving. Een tocht die de klimaatverandering zeer tastbaar maakt.

Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender en NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren
Gids: Christa Maes, natuurcoördinator Beveren
Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren

Inschrijven tot 1 oktober bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-endender
Deelname: 5 euro, met korting: 2,5 euro, incl. drankje
Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946, code 185554.0

Hortus ter Saksen Natuurtocht luswandeling Lanaken – Grote Kiewitheide (20,8 km, deels GR561 en GR5)

Vanaf Lanaken en het domein Pietersheim betreden we het Nationaal Park Hoge Kempen. Bossen en heidegebieden wisselen mekaar af. Via Jan van Eyck en P.P. Rubens bereiken we terug de cultuurhistorische kern van Lanaken.
Afspraak : 9.30 uur aan het Cultureel Centrum van Lanaken aan de Jan Rosierlaan.
Inschrijven bij Werner M 0494 75 84 87 of werner.stuer@scarlet.be

Woensdag 10 oktober

Natuurpunt Waasland – Scousele Plantenstudiegroep 19.30 tot 22 u Keet van de Vlaamse Waterweg vlak aan het veer Scheldelei in Kruibeke. Wij gaan naar de na-

tuurinfoavond georganiseerd door Kruin vzw
Ontwikkeling van brakwaterplanten en evolutie bodem-
leven in het weidevogelgebied Bazel-Noord.
Info Nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15

Vrijdag 12, zaterdag 13 en zondag 14 oktober

Velt De tuindagen van Beervelde van 10:00 tot 17:00. Park Van Beervelde, Beerveldedorp 75, Beervelde. De grootste tuinbeurs van België. Deze herfsteditie zal helemaal in het teken staan van "Reynaert" naar het middeleeuwse dierenepos. Wij laten je zien hoe je je kippenhok vosveilig kan maken en je slimmer bent dan Reynaert.

Zaterdag 13 oktober

Natuurpunt Waasland – Scousele vogeltrektelling in AC De Zaat

Inschrijven is gratis maar verplicht.
Op het terras van de zesde verdieping AC De Zaat Temse. 08.45 u tot 12.00 u.

De vogeltrek komt terug op gang. Veel vogels trekken over onze gebieden. Kom ze bekijken samen met vogelspecialisten. De telescopen staan klaar en uitgebreide uitleg kan je zonder probleem bekomen.

Indien je graag meegaat contacteer:
Info en inschrijven : Gerry Heyrman 0498 57 72 24 gerry.heyрман1@telenet.be

Zondag 14 oktober

vzw Durme Taartenfeest met bijzondere gezinswandering Feest! Al 8 jaar kan jij bij ons vandaag de heerlijkste taarten komen eten, gebakken door onze vrijwilligers. Smullen, én de natuur in je buurt steunen, de ideale combinatie vinden wij.

Afspraak: tussen 14 en 18 uur in bezoekerscentrum Molsbroek (Molsbergenstraat 1, Lokeren)

Meer info of wil jij ook een taart bakken? Sarah Geers (sarah.geers@vzwdurme.be of 09 348 30 20). Bovendien organiseren we vandaag een unieke gezinswandeling. Schrijf je snel in. De wandeling vertrekt om 14.30 uur aan bezoekerscentrum Molsbroek. Inschrijven via sarah.geers@vzwdurme.be of 09 348 30 20. Na bevestiging kan u 7 euro per persoon – 5 euro voor kinderen jonger dan 12 jaar (stuk taart inbegrepen) storten op BE52 0012 2999 0009 (vzw Durme, Molsbergenstraat 1 9160 Lokeren) om de inschrijving af te ronden.

Natuurpunt Waasland – Scousele Watervogeltelling op volgende locaties : wachtbekken Temse, Waesmeer en Tielrode broek. Breng zeker een verrekijker mee.

Indien je graag meegaat contacteer:
gerry.heyрман1@telenet.be 0498 57 72 24

Dinsdag 16 oktober

Natuurpunt Waasland – Scousele Kennismaken met spinnen door Koen Leysen

19.30 tot 22.30 u.
in Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp
INSCHRIJVEN VERPLICHT
Leden Natuurpunt 7 euro, niet-leden 9 euro.
Geloof jij nog dat je jaarlijks 8 spinnen opeet tijdens je slaap? Of dat die spin in je slaapkamer je de hele tijd zit te beloeien? Ja? Hoog tijd om een cursus 'Kennismaken met spinnen' te volgen! In deze cursus doorprikken we niet alleen fabeltjes en ontkrachten we clichés, maar leer je vooral meer over de intrigerende leefwijze van de meer dan 600 spinnensoorten in Vlaanderen. Zo leer je dat het ene web het andere niet is en kom je eindelijk te weten wat die spinnen altijd in de badkuip doen. Ook krijg je een overzicht van de belangrijkste spinnenfamilies. Een aantal gemakkelijk herkenbare soorten, die misschien ook in jouw tuin voorkomen, leer je tijdens deze cursus kennen. En misschien vind je spinnen, na het volgen van deze cursus, toch eerder nuttig dan vies?
Info en inschrijven : nine.vanhoyweghen@gmail.com
0473 72 66 15

Velt + Hortus ter Saksen Kweepeer en meer van 19:30 tot 22:00. In het leslokaal van Hof ter Saksen Haasdonkbaan 101, 9120 Haasdonk.
€10 voor Leden van Velt, werkende leden Hortus ter Saksen vzw. niet –leden: €12.

De kweepeer is een tijdlang verdwenen uit onze keukens en van onze tafels. Nochtans heeft deze gouden vrucht allerlei toepassingen: gelei, moes, gebak met groenten, chutney en zelfs snoep. Bij de oude Grieken was deze vrucht de hoofdrolspeler in het verhaal over het ontstaan van de Trojaanse oorlog. Of hoe een kweepeer een twistappel wordt.

Half oktober zijn de vruchten rijp en kunnen we ze gaan verwerken. In de les werken we 3 of 4 toepassingen uit die we allemaal gaan proeven. Je zal merken dat de kweepeer niet alleen de show steelt in de tuin, maar ook in de keuken. Lesgeefster: VIERENDEEL MONIQUE.

Zelf mee te brengen : schort, snijplank, onderlegger, aardappelschilmesje, potjes om restjes mee te nemen en één confituur- of inmaakpotje.

Maximaal 16 deelnemers dus inschrijven noodzakelijk via Velt-Waasland. marc.temmermans@telenet.be of 03 -776 86 89 en betaling op rekeningnummer BE75 9799 4813 1151 van Velt Waasland.

Een samenwerking van gemeente Beveren, Hortus ter Saksen en Velt Waasland.

Zaterdag 20 oktober

Natuurpunt Waasland Noord QUIZ zie p18
INFO www.panneweel.be

Natuurpunt Waasland – Scousele vogeltrektelling in AC De Zaat
Inschrijven is gratis maar verplicht.
Op het terras van de zesde verdieping AC De Zaat

Alle info

www.panneweel.be

QUIZ

met een knipoog naar natuur

ZATERDAG 20 OKTOBER 2018 om 19u30

Temse. 08.45 u tot 12.00 u.

De vogeltrek komt terug op gang. Veel vogels trekken over onze gebieden. Kom ze bekijken samen met vogel-specialisten. De telescopen staan klaar en uitgebreide uitleg kan je zonder probleem bekomen.

Indien je graag meegaat contacteer:

Info en inschrijven : Gerry Heyrman 0498 57 72 24
gerry.heyрман1@telenet.be

Hortus ter Saksen Gezinsvriendelijke notenwandeling Van 9.30 - 11.30 uur

Geniet van de herfststooi van de vele bomen en struiken in Hof ter Saksen. We focussen vandaag op noten. Vinden we typische najaarscadeautjes zoals kastanjes, beukenootjes, walnoten, ...? Zijn er hazelaars te vinden in het park? Onze gids leidt ons rond en deelt trucs om noten te vinden. Per volwassene kan er een kind aan kortingtarief deelnemen. Breng een zakje mee om je noten in te steken.

Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender en NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren

Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Beveren
Inschrijven tot 11 oktober bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender. Deelname: 8 euro, met korting: 4 euro
Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946, code 185539.0

vzw Durme Zoogdiersafari

Vossen, bevers, reeën, vlermuizen, muizen, ...kennen jullie allemaal, maar wist je ook dat ze allemaal in het Molsbroek leven? We gaan op tocht door het Molsbroek op zoek naar (sporen van) deze zoogdieren.

Afspraak: 19.30 uur aan bezoekerscentrum Molsbroek (Molsbergenstraat 1, Lokeren)
Info: caroline.tas@gmail.com

Zondag 21 oktober

Natuurpunt Waasland - Scousele

Dag van de Trage weg. Van 14 tot 17 uur.
Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp.
Het jaarlijkse campagneweekend Dag van de Trage Weg gaat ook dit jaar niet 'zo maar' voorbij in Temse. Onze plaatselijke afdeling Scousele en de gemeente Temse zorgen voor een boeiend parcours langs (on)gekende paeltjes van trage wegen in onze prachtige omgeving. De Dag van de Trage Weg is hét uithangbord voor veilige en aangename paadjes in onze regio! Iedereen welkom.

Ook leuk voor kinderen. Deze begeleide wandeling gaat naar de Vuurkouter in Steendorp, waar we de schouw van de ondergelopen steenbakkerij kunnen bewonderen. We zorgen onderweg voor een hapje en een drankje. Afstand ongeveer 7 km. Stapschoenen gewenst en indien mogelijk een verrekijker meenemen.

Info: nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15

Natuurpunt Waasland Noord

Paddenstoelenwandeling Stropersbos-Noordoost
Het paddenstoelenseizoen zit normaal rond deze tijd op zijn hoogtepunt. Opnieuw mooie belevenissen verzekerd. Vertrek om 14 u. aan de kruising Koningstraat-Stropersfietspad [d.i. 100 m voorbij het rondpunt aan de Bergstraat, 9170 De Klinge].

Einde voorzien rond 17 u.

Algemene info en contact: zie hoger 8 oktober

Ons Streven Dag van de Trage Weg

Tielrode: Natuurwandeling Klei en Vallei.

Tijdens deze wandeling maken we kennis met de natuur van Tielrode in al haar facetten.

Zowel de Schelde- en Durmevallei, met haar unieke en waardevolle zoetwaterslikken en -schorren, als het 30 meter hoog gelegen provinciaal domein 'Roomacker', hoofdzakelijk bestaand uit drie ondergelopen oude Kleiputten, komen aan bod. We verbinden deze gebieden met het uitzonderlijk in stand gehouden voetwegennetwerk van Tielrode. Van op de Wase Cuesta worden we overdonderd door het prachtige panorama dat we mogen aanschouwen met de Durme die uitmondt in de Schelde. Deze afwisselende wandeling is ook meer dan de moeite waard op het vlak van fauna en flora en dit in de verschillende seizoenen.

Afspraak: 14.00 uur aan het Durmeveer, einde Sint-Jozefstraat, 9140 Tielrode

Hortus ter Saksen Koken met noten 10 - 12.15 uur

Noten kan je altijd en overal eten, ze zijn bij kamertemperatuur te bewaren en eenvoudig mee te nemen. Notens zijn zeer verzadigend en leveren goede vetten, eiwitten, vitamines, mineralen en bioactieve stoffen. Het gebruik van noten is zeer veelzijdig. Tijdens deze les gebruiken we de noot in al zijn aspecten: vleesvervangend, meelvervangend, zoet, hartig en zelfs roomvervangend.

Lesgever: Ka Van Looken, creatieve duizendpoot en hobbykok

Plaats: CC Ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren
Inschrijven tot 11 oktober 2018 bij [18 de groene waasland september 2018 nr 208](http://www.vorming-</p></div>
<div data-bbox=)

plus.be/waas-en-dender 03 775 44 84.
Deelname: 19 euro, met korting: 12 euro
Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946 , code 185175
Meebrengen: snijmes, keukenplank, handdoek, een doosje om eventuele restjes in te bewaren.

Donderdag 25 oktober

Hortus ter Saksen Zelf schrijfkint maken van walnootschillen 19.30 – 22 uur

Wist je dat je van walnootbolsters prima inkt kunt maken? Van afvalproduct tot zelfgemaakte inkt waarmee je kalligrafeert, tekent, stempelt of papier van een mooie ondergrond voorziet. Walnoteninkt kleurt bruin en geeft een persoonlijk tintje aan je uitnodigingen, verjaardagskaarten, etc.

Op deze avond krijg je een boeiend verhaal te horen over de walnoot. Tijdens de voordracht demonstreert de lesgeefster hoe je precies inkt maakt van de schillen. Eenvoudig thuis na te maken.

Lesgever: Rita Baele, herboriste en Kristien Reynaert, natuurliehebster

Plaats: Oranjerie Hof ter Saksen, 9120 Beveren
Inschrijven tot 15 oktober 2018 bij www.vorming-plus.be/waas-en-dender, 03 775 44 84

Deelname: 8,50 euro, met korting: 4,25 euro
Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946 , code 185172

vrijdag 26 oktober

Uilenwerkgroep Waasland 4de infoavond Uilenpost en Project Steenuilinventarisatie 2020 zie kalender-info

Zondag 28 oktober

Natuurpunt Waasland – Scousele

Paddenstoelwandeling. Van 14.00 tot 16.00 u. Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp

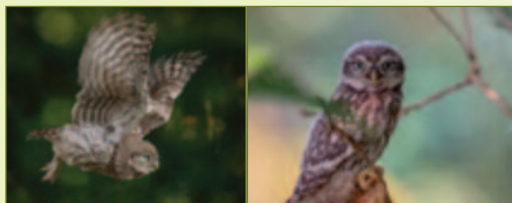
Het natuurgebied rond het Natuurhuis is rijk aan paddenstoelen. Freddy Moorthamer en De Barbiërgidsen helpen ons ze te ontdekken. Ook zeer leuk voor kinderen. Stapschoenen.

Info: nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15

Velt **Kiwi's van 10:00 tot 12:00. Bibliotheek Sint Niklaas** (Hendrik Heymanplein 7) , **gratis**

De kiwi of Chinese kruisbes (Actinidia chinensis) is de eetbare vrucht van een snel groeiende slingerende klimplant. Deze plant doet het prima in een gematigd klimaat zoals hier. Hoe begin je er zelf aan ?

Een overzicht van herkomst, soorten, teeltmethodes, snoei en variëteiten van deze fruitsoort. De spreker, Roger Verlinden, is een passioneel fruitliefhebber en kenner

Vrijdag 2 november

Ons Streven Prijsuitreiking Zomerzoektocht 2018 'Home Made'

Om 20 uur in het Gildenhuis, Kaaistraat 10 te Tielrode (einde Pastorijstraat).

Enkel wie persoonlijk aanwezig is, heeft recht op een prijs. Onder de aanwezige niet-winnaars worden er ook een aantal passende prijzen verloot.

zaterdag 3 november

Natuurpunt Waasland Kernen Zuid en Lokeren
Puitvoetgidsen

GEZINSWANDELING in Puitvoetbos van 14u tot 17u
Herfstwandeling in het bos voor iedereen die wil kennis maken met het stadsbos Puitvoet.. Er is een wandeling voor gezinnen met kindjes en één voor volwassenen.

Afspraakplaats : aan de winkel Kwantum (Kapelstraat 93, 9100 Sint-Niklaas,) Laarzen of waterbestendige schoenen zijn nodig. Niet geschikt voor buggy's. Inschrijven is niet nodig.

Info : Sara Huyghe (huyghesara@hotmail.com of 0494 51 16 23)

Zondag 4 november

Velt Fairfood

9:30 tot 12:30. CC Ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren-Waas.

Geïnteresseerd in fantastisch voedsel? In een duurzame voedselketen? Grijp dan je kans: CC Ter Vesten tovert zich één voormiddag om tot staalkaart van gezond en lekker eten dat eerlijk en duurzaam gekweekt is. Ontdek hoe fair food, clean food of slow food stilaan begrippen worden in onze samenleving. Maak op de standmarkt kennis met diverse lokale organisaties waaronder ook Velt, partners en handelaars. Beleef een boeiende, gezellige en smakelijke ochtend. Naast demonstraties en proevertjes staan nog tal van activiteiten op het programma.

Gratis. Georganiseerd door Bib Beveren, CC Ter Vesten, Cultuurcafé.

Natuurpunt Waasland Noord Paddenstoelenwandeling in omgeving Natuurhuis panneweel

Ook deze locatie heeft qua paddenstoelen heel wat in petto, met interessante aanvullingen op onze wandelingen van oktober.

Vertrek om 14 u. aan Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2, 9170 Sint-Gillis-Waas

Einde voorzien rond 16.30 u.

Algemene info en contact: zie hoger 8 oktober

vzw Durme Maandelijkse Molsbroekwandeling

Een ervaren gids neemt je mee op een boeiende wandeling rondom het Molsbroek.

Elke maand valt er wel iets nieuws te ontdekken!

▼ Afspraak: 14.30 uur aan bezoekerscentrum Molsbroek

[Molsbergenstraat 1, Lokeren].
Meer info: Michaël Crapoen, 09 348 30 20

Zondag 11 november

Hortus ter Saksen luswandeling Geel - Mol (21,7 km, deels GR 561 en GR Mol - Om)

De Zuiderkempen, een golvend landschap doorsneden door moerasjes en beken die de Grote Nete en Molsse Nete voeden. Drassig weiland en oevers contrasteren met het droge zand van de Belse Hei.

Afspraak : 9.30 uur op de parking aan de St-Dymphna-kerk in centrum van Geel.

Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be

Woensdag 14 november

Natuurpunt Waasland – Scousele

Plantenstudiegroep. Van 19.30 tot 22 u. Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp

Voor alle plantenliefhebbers die willen gebruik maken van een Flora, leren determineren en graag mee op plantenuitstap gaan. En dit alles in een zeer gemoedelijke sfeer, waar je je onmiddellijk thuis mag voelen!

Info: freddy.moorthamer@skynet.be 0475 92 34 84

vzw Durme Imkerswerkgroep Zelf aan de slag om natuurlijke, parabeen- en petroleumvrije cosmetica te maken (Imkerswerkgroep vzw Durme)

Bijen maken fantastische producten! Wat je er allemaal mee kan doen, legt lesgeefster Hilde Degraen uit.

Afspraak: 19.30 uur, bezoekerscentrum Molsbroek [Molsbergenstraat 1, Lokeren]

Info: lieve.hoefkens@hotmail.com of 0474 81 87 26
Inschrijven verplicht. Gratis voor IWG-leden, 2 euro voor niet-leden.

Zaterdag 17 november

vzw Durme WE WG Dagvlinders

Afspraak: 13.15 uur Bezoekerscentrum Molsbroek [Molsbergenstraat 1, Lokeren]

Meer info: Jurgen Couckuyt [couckuyt.jurgen@telenet.be]

Zondag 18 november

Natuurpunt Waasland Scousele Watervogeltelling

op volgende locaties : wachtbekken Temse, Waesmeer en Tielrode broek. Breng zeker een verrekijker mee.

Indien je graag meegaat contacteer: gerry.heyman1@telenet.be 0498 57 72 24

Zaterdag 24 november

Natuurpunt Waasland Noord DAG VAN DE NATUUR

Op deze dag laat Natuurpunt op vele plaatsen in heel Vlaanderen het publiek kennis maken met natuurbeheer. Waasland-Noord laat dan zien hoe een waardevol biotoop, " de veenlens " aan de Grote Geule in Kieldrecht kan behouden blijven door het maaien van riet en het

kappen van boomopslag. En hoe alles in bundels wordt verzameld en afgevoerd. We starten om 13u50 aan de brug over de Grote Geule in de St-Kornelisstraat in Meerdonk of om 13u30 aan het Natuurhuis Panneweel op de Krekeldijk 2. Breng laarzen mee en werkhandschoenen. Info: jan@panneweel.be of 0494 668445

Natuurpunt Waasland Kernen Zuid en Lokeren

wintervogelexcursie Prosperpolder – Paal (NL)

Tijdens de winter worden de mooie gebieden tussen Antwerpen Linkeroever en het haventje van Paal door tal van trekvogels bevolkt. Het loont altijd de moeite om langs de dijk van Saefinghe op zoek te gaan naar onze gevederde wintervrienden.

Afspraak: 8.00u Syntra Sint Niklaas; 8.30u Parking ad expressweg, afrit Verrebroek

Vanaf Verrebroek rijden we kostendelend (€1 per 25 km) met zo weinig mogelijk wagens verder. We lassen verschillende stop- en kijkplaatsen in tussen Prosperpolder en Paal. Indien je niet over een wagen beschikt kan je steeds contact opnemen met Marc Smet. Einde voorzien tussen 12.30u en 13.00u.

Meenemen: aangepaste kledij, verrekijker, vogelgids, ... zijn altijd handig.

Inschrijven is gratis, maar verplicht via Marc.smet.natuurpuntzw@gmail.com zodat we weten dat je meegaat en we voldoende gidsen kunnen voorzien.

Info : johan.vercauteren.npzw@gmail.com 0474 71 51 20

vzw Durme Dag van de Natuur

In heel België wordt er vandaag gewerkt in de natuur, Wij steken de handen uit de mouwen in de Scheldebreeken.

Afspraak: 9.30 uur aan de taverne het Veerhuis (Waterhoek 25, Berlare).

Meer info: Jan Maertens (0478 76 55 49) of Mathias Engelbeen (0486 58 25 95). Neem je picknick, werkhandschoenen en aangepast schoeisel mee.

Zondag 25 november

Velt Yacon, een knol met toekomst

van 10 tot 12 uur. Bibliotheek Sint Niklaas (Hendrik Heymanplein 7, 9100 Sint Niklaas). **Gratis**

De yacón is een knolsoort die oorspronkelijk uit Peru komt. De oude Inca's waren al overtuigd van de overheerlijke frisse smaak en van het positieve effect op hun gezondheid. Ook hier is de plant gemakkelijk te telen.

Kom de yacon bekijken, voelen, ruiken en proeven. Geen lezing of voordracht, maar een infostand waar je terecht kan met je vragen over deze plant.

Natuurpunt Waasland Noord Natuur in spelvorm

Zin in een spelnamiddag op een zondagnamiddag tussen 14 en 17u ?

De natuur en de dieren op een andere manier leren kennen is onze doelstelling. We gaan dit niet doen via een wandeling, maar in de vorm van gezelschapspelletjes.

We hebben spellen aangekocht, zelf gemaakt en andere geleend om een voldoende groot aanbod te hebben, voor jong en ouder. Allemaal met (rond) het thema 'natuur'; uilenspel, vogel het uit, natura quiz, dier en sporen, vlindermemory, ...].

Deelname is gratis.

Plaats: Ontmoetingscentrum 'De Statie', Stadionstraat 113, 9190 Stekene

Drank en versnapering tegen betaling.

Inschrijven is niet verplicht maar geeft ons een idee hoeveel deelnemers we kunnen verwachten. Voor inschrijven of meer info kan je terecht bij Kenny Vereecken, kenny.vereecken@gmail.com, 0497 25 37 26.

Zondag 2 december

vzw Durme Maandelijkse Molsbroekwandeling
Afspraak: 14.30 uur aan bezoekerscentrum Molsbroek (Molsbergenstraat 1, Lokeren).
Meer info: Michaël Crapoen, 09 348 30 20

vrijdag 7 december

Natuurpunt Waasland Vrijwilligersopleiding : Krijg meer gezinnen op bezoek! Daknamdak Lokeren 20u-22u

Droom je er van om meer jonge gezinnen aan te trekken in jullie natuurgebieden & activiteiten? We bieden je 50 must-do's aan waar avontuur, verwondering, plezier en ontmoeting vooropstaan. Je krijgt meteen zicht op het brede palet aan mogelijkheden, goede voorbeelden en verrassende insteken. We staan ook stil bij de praktische aspecten en uiteraard is er ook aandacht voor wervende communicatie naar de doelgroep toe.

De lesgever is Pieter Blondé: Pieter stelt zich al sinds kindsbeen de vraag hoe mensen actief krijgen voor natuurbehoud. Hij wil jullie meenemen in deze zoektocht. Pieter zwierf als kind rond in de Scheldemeersen. Als conservator van Bos t'Ename zoekt hij hoe een natuurgebied op een leuke manier door vrijwilligers kan beheerd worden. Daaruit groeide de bushcraft beweging binnen Natuurpunt. Nu is hij binnen Natuurpunt verantwoordelijk voor een jeugdriendelijker beleid.

In feestzaal Daknamdak, Daknamdorp 89 te Daknam/Lokeren

Deelname is gratis voor leden, maar we weten graag voor hoeveel mensen we alles moeten klaarmaken.
Contacteer Marc.smet.natuurpuntzw@gmail.com
Info Johan.vercauteren.npzw@gmail.com 0474 71 51 20

Zaterdag 8 en zondag 9 december

Oxfam wereldwinkel Cadeaudagen

van 10u tot 17u30

In Beveren Polyvalente zaal Koninklijk Atheneum, Donkijverstraat 30

Natuurpunt Waasland Kern Noord
nodigt je uit
voor een namiddag gezelschapsspelen.

NATUUR in SPELVORM

ZONDAG 25 NOVEMBER 2018
14u00 - 17u00 (doorlopend)

Ontmoetingscentrum 'De Statie'
Spoorwegwegel 1
9190 Stekene

Info: kenny.vereecken@gmail.com, 0497 25 37 26

- Zondag om 11u aperitiefconcert met 'Ellis'
- In Melsele Kapel OC Boerenpoort, Sint-Elisabethstraat 31A
- in Temse Scheldestraat 78 (ook op vrijdag).
- Meer info in volgend nummer van 't GW.

Zaterdag 8 december

- vzw Durme Grote Vzw Durme Quiz
- Krakende hersenen, nieuwe themarondes, ludieke prijzentafels en grappige tussenrondes: dat is het recept voor onze 5de Grote Vzw Durme Quiz. Stel snel een ploegje samen (max. 6 personen) en schrijf je in.
- Afspraak: deuren om 19.15 uur in de Vinderij (Bleekmeersstraat 17, Lokeren) - start stipt op 19.30 uur
- Meer info: en inschrijven voor 1 december bij sarah.geers@vzwdurme.be.
- Stuur een mailtje met je groepsnaam en het aantal deelnemers en schrijf na bevestiging 4 euro per persoon over op BE52 0012 2999 0009 (vzw Durme). Maximum 6 deelnemers per ploeg.

Zondag 09 december

Natuurpunt Waasland – Scousele Winterwandeling in Steendorp. Van 13.30 tot 15.30 u. Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp Even buitenkomen doet deugd. Een flinke wandeling in onze mooie omgeving. Iedereen welkom. We wandelen langs het Gelaagpark, de Kiep, het Kijkverdriet, een deel van het Fort van Steendorp en de Roomkouter. Stapschoenen. Verrekijker meebrengen indien mogelijk. Info: nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15

Hortus ter Saksen luswandeling Ternat - Tomberg (23 km, deels GR 512) Tussen Zenne en Dender, op een boogscheut van de hoofdstad, ligt het heuvelende Pajottenland, een paradijs voor wandelaars en natuurliefhebbers. Misschien pikken we onderweg een lokale 'g_e_u_z_e' mee Afspraak : 9.30 uur aan het station van Ternat. Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be

Zondag 20 januari 2019

Natuurpunt Waasland Zuid BUSTOCHT NAAR ZEE-LAND met bezoek aan interessante ganzengebieden en waadvogel-pleisterplaatsen... Noteer de datum reeds. Meer info in november.

INFOAVOND UILEN
op vrijdag 26 oktober

4de infoavond Uilenpost en Project Steenuilinventarisatie 2020 in CC De Kouter in Belsele vanaf 18u45

Uilen spreken van oudsher tot de verbeelding. We vinden ze terug op de schouder van godinnen, op geldmunten en in spreuken en gezegden. Maar hun beeltenis prijkt ook op heel wat postzegels. Zin om er meer over te vernemen en als een uil op een postzegel mee te reizen over de wereld? En vorig jaar startte het **project Steenuil 2020**. Hoe ver staat het daarmee? Hoe verliep de medewerking vanuit onze regio (en in heel Vlaanderen)? Wat zijn de verwachtingen voor 2019 - 2020 en hoe kan jij daaraan meewerken?

Programma:
18u45 deuren open – welkom in Cultuurlokaal De Kouter, Koutermolenstraat 8 b, 9111 Belsele

19u00 – Uilenpost
Koenraad Bracke is niet alleen een uilenliefhebber maar daarnaast een filatelist (postzegel-verzamelaar). Gene gewone, maar tot ver in het buitenland bekend om zijn verzameling van postzegels over uilen. In 2017 stond zijn lezing "Met filatelistische uilen de wereld rond" op het programma van de landelijke uilendag in Meppel (NL). Vanavond neemt hij je mee voor een wereldwijde reis door de tijd met slechts 1 rode draad: UILEN.

19u45 – pauze en informeel contact met o.a. streekbier Steenuilke – winst uit de tap gaat naar de werking van Uilenwerkgroep Waasland.
20u00 – Project steenuil 2020.

Isabelle Binnemans is projectcoördinator van Steenuil 2020 en brengt een stand van zaken rond de steenuilinventarisatie die vorig jaar werd opgestart. Uilenwerkgroep Waasland deed al een ferme duit in het zakje, maar hoe verloopt de medewerking in de rest van Vlaanderen? Tekenen er zich tendensen af? Hoe gaat het met onze steenuilenpopulatie? Hoe ziet het verdere verloop van het project er uit? Daarnaast zijn er korte getuigenissen van medewerkers die al inventariseerden en worden er ervaringen gedeeld rond het invoeren van de waarnemingen in de speciale registratiemodule.
Einde rond 22 – 22u15 uur

Voor wie?
Ben je geïnteresseerd in vogels en uilen in het bijzonder? Ben je ook zo verliefd op ons kleinste uiltje en wil je meer weten over uilen op postzegels en het project steenuil 2020? Kom dan naar onze infoavond. Toegang gratis. Wel graag voor 19/10/2018 een sentje als je komt:
marc.aerts@uilenwerkgroepwaasland.be 0485 38 19 87
eddy.detaey@uilenwerkgroepwaasland.be 0479 28 73 84

ECOBOUWERS

Ook in 2018 kun je weer meer dan 150 duurzame en energiezuinige woningen bezoeken tijdens Ecobouwers Opendeur. Tijdens twee opendeurweekends - op **10 & 11 en 17 & 18 november** - word je ontvangen door ervaren huiseigenaars die ongezoeten de waarheid vertellen over hun bouwproject. Geen verkooppraatjes, maar echte getuigenissen. En dat alles in een gemoedelijk sfeer. **Ook in het Waasland!** Info op www.ecobouwers.be.

WIE HELPT KNOTTEN ?

Natuurpunt Waasland Noord

Knotseizoen van zat. 1 december tot 25 maart 2019
In en om onze reservaten, van Stekene tot Sint-Gillis-Waas en Kieldrecht, groeien prachtige rijen oude knotbomen. Ze worden onderhouden door vrijwilligers van onze afdeling. Om deze knotwilgen in goede conditie te houden is het nodig dat ze om de 5 à 8 jaar geknot worden.

Wil je weten waar en wanneer we knotten, meld je dan aan voor onze werkmail. Je krijgt dan wekelijks een vrijblijvende e-mail over waar en wanneer we aan de slag gaan. In goede conditie te houden is het nodig dat ze om de 5 à 8 jaar geknot worden.

Wil je weten waar en wanneer we knotten, meld je dan aan voor onze werkmail. Vraag hem aan via knotterdeknot@panneweel.be. Je krijgt dan wekelijks vrijblijvende e-mail over waar en wanneer we aan de slag gaan. Je bent zeer welkom om een handje toe te steken.
Coördinatie : Jan Dhollander, jan@panneweel.be

NATUURHUIS IN STEENDORP

Het Natuurhuis is in de maand oktober open op zondag open van 14 tot 18 u.

Ook open op zondag 11 november en zondag 09 december van 14 tot 17 u.

Je kan er terecht voor een sanitaire stop, een drankje, een gezellige babbel en info over de streek en je hebt een prachtig uitzicht van op het dakterras.

Kom wandelen in onze mooie streek en spring eens binnen! De vrijwilligers van Natuurpunt Scousele verwachten je.

POLDERS VAN GROOT-KRUIBEKE

Gratis polderwandelingen aangeboden door De Vlaamse Waterweg en begeleid door de Barbiërgidsen. Meer info op : www.barbiërgidsen.be/index.php/maandelijkse-werfwandelingen; telkens op zondag.

- 07 oktober 14 u Watervallen van Kruikebe
- 04 november 14 u Paddenstoelwandeling
- 02 december 14 u Polderpoëzie

**VOGELCURSUS
VOOR KINDEREN**

**Natuurpunt Waasland Kernen Zuid en Lokeren
februari-mei 2019**

Voor kinderen van 10-13 jaar met elke maand een belevingsdag met weetjes en waarnemingen.

We krijgen steeds meer vragen van ouders en kinderen om –in de lange traditie van onze befaamde grote vogelcursus- ook een vogelcursus voor kinderen te organiseren. Wij gaan graag op deze vraag in.

Uiteraard pakken wij deze cursus helemaal anders aan! Wij organiseren vanaf februari 2019 vier maanden lang een belevingsdag rond vogels. Tussen de waarnemingen en de belevingsmomenten door, leren we de kinderen (10-13j) een heleboel interessante zaken over vogels, hun levenswijze, bouw, biotoop,...

Onze belevingsdagen (telkens een hele dag) zien er als volgt uit :

- * zaterdag 23 februari 2019 : naar Het Zwin : inleiding 'ornitholoog in spe' daarna : geleide uitstap
- * zaterdag 16 maart 2019 : naar Het Molsbroek
- * zondag 28 april 2019 : naar het Kortbroek (polders van Kruikebe)
- * zondag 19 mei 2019 : naar het Panneweel (Meerdonk)

Kinderen die ingeschreven zijn krijgen gedetailleerde informatie over start- en einduur, verplaatsing,...

In de inschrijvingsprijs is de aanschaf van een vogelgids voor kinderen inbegrepen, zo kunnen we uniforme info raadplegen.

Inschrijven bij Marc Smet 03 778 16 18 of marc.smet.natuurpuntzw@gmail.com

Daarna stort je 75 euro (ledenprijs) of 90 euro (niet-leden) op rekeningnummer BE03 7350 4628 8384 van Natuurpunt Waasland Zuid, met vermelding 'vogelcursus'.

Info over de cursus zelf : Christel Strybos 052/46 00 58 christelstrybos@hotmail.com

**Bestellen
vóór
1 november**

- * leden 400€
- * niet leden 500€
- * met 1000€ 500€
- * met 2000€ 1000€
- * met 3000€ 1500€

**Boomplantactie
2018**

*fruitbomen,
streekeigen bomen,
hagen en struiken*

TRANSMIGRANT, INVASIEVE EXOOT OF ONTSNAPPENDE HUISGENOOT?

Veel mensen houden niet van verandering. Ze zweren bij wat ze gewoon zijn en hebben schrik voor het nieuwe. Misschien zit de angst voor het onbekende wel ingebakken in onze menselijke natuur. Veel mensen hebben zelfs schrik voor de natuur. Het spreekwoord 'onbekend maakt onbemind' is in veel gevallen nog zwak uitgedrukt. Zolang er mensen zijn, zijn tal van planten, dieren en zelfs mensen bestreden omdat ze 'vreemd' waren. We mogen echter niet vergeten dat verandering de motor van de evolutie is. De natuur vernieuwt constant en dat houdt onze planeet leefbaar. Zonder evolutie zouden er nooit mensen gekomen zijn. **Maar door de mensen is er waarschijnlijk nog nooit zo'n grote evolutie geweest als nu.** Moeder Natuur heeft moeite om ons bij te benen. Door de enorme impact van de mensen zien we in een ijltempo soorten uitsterven, exoten opdruken, en organismen nieuwe plaatsen koloniseren.

Op de website van het Agentschap Natuur en Bos (ANB) definieert men 'exoten' of 'uitheemse soorten' als planten, dieren of micro-organismen [zoals schimmels] die van nature niet in onze streken voorkomen. Volgens het ANB hebben exoten zich alleen maar kunnen verspreiden door toedoen van de mens. Het aantal uitheemse soorten is de afgelopen jaren sterk gestegen. In Europa zijn er bijna 11.000 uitheemse soorten in de natuur vastgesteld. De meeste uitheemse soorten geven geen problemen omdat ze niet kunnen overleven in onze natuur, of omdat ze niet uitgroeien tot een plaag, of omdat ze geen schade aanrichten. Maar als een uitheemse soort zich vestigt én zich sterk uitbreidt, kan die wel enorme schade of overlast veroorzaken. In dat geval spreekt men van een 'invasieve uitheemse soort', ook wel 'invasieve exoot' genoemd. De geschiedenis leert dat je het etiket 'invasieve exoot' perfect op de mens zou kunnen kleven. We voldoen immers aan alle criteria van de definitie. Gelukkig zijn we als 'soort' toch ook tot heel wat moois in staat. We zijn ons steeds meer bewust van onze verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor de aarde.

Dit is één van de redenen waarom Europa de strijd aangeboden heeft tegen invasieve exoten. Dat is

nodig want ze vormen een belangrijke bedreiging voor de biodiversiteit en voor bepaalde ecosystemendiensten [zoals de plantaardige productie, de waterzuivering of de bestuiving]. Invasieve exoten kunnen inheemse soorten onderdrukken of opeten, levensbedreigende ziektes overdragen naar andere soorten, een gevaar vormen voor de volksgezondheid of enorme economische schade berokkenen.

Een eerste Europese lijst van zorgwekkende, invasieve uitheemse soorten werd op 13 juli 2016 goedgekeurd en gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. De lijst omvat 37 planten- en

diersoorten, waarvan de impact op het leefmilieu door een gecoördineerde aanpak in Europa verminderd kan worden. Ze zal regelmatig worden aangevuld met nieuwe soorten die een bedreiging vormen voor de biodiversiteit in Europa.

De Europese lijst is een belangrijk element van de Europese Verordening die de negatieve gevolgen van invasieve exoten wil afzwakken, voorkomen of tot een minimum wil beperken.

De lidstaten moeten nu een reeks van nieuwe verplichtingen naleven voor elk van de soorten op de lijst, in het bijzonder:

- het verbod op import en handel;
- het verbod op bezit en kweek;
- het verbod op vrijlating in de natuur;
- de verplichting tot toezicht op de populaties;
- de verplichting tot uitroeiing of beheer van de populaties.

Als deze verplichtingen worden gerespecteerd, zou dat een globaal, gecoördineerd en effectief ant-

ling tot exoten, verspreiden deze migranten zich niet door toedoen van de mens.

Niet alleen mensen, exoten en migranten kunnen een grote invloed op onze natuur hebben. Verwilderde of half-verwilderde dieren kunnen een enorme impact hebben op wilde dieren.

Vanaf haar ontstaan is de aarde voortdurend veranderd. Het Waasland is ook nooit hetzelfde gebleven. Onze streek veranderde van tropische zee tot ijskoude toendra, van een ondoordringbaar bos tot gevarieerde landbouwstreek, van kurkdroge woestijn tot verdrinken land... De streek tussen Schelde en Durme blijft veranderen en zal dat in de toekomst blijven doen. Ze kan onmogelijk ontsnappen aan de invloeden van klimaat en de wijde omgeving. De natuur heeft zich steeds aangepast, ook al was daar soms wat tijd voor nodig. Planten en dieren kwamen, planten en dieren verdwenen, sommigen kwamen terug. Dit eeuwig durende verhaal zal blijven doorgaan.

In deze nieuwe reeks beschrijven we planten en dieren die recent in het Waasland opgedoken zijn, gaan we na vanwaar ze gekomen zijn, bekijken we welke invloed ze hebben en hoe we daar op reageren.

OPROEP :

foto's van 'nieuwkomers' of 'terugkomers' in de Wase natuur zijn van harte welkom bij de redactie:

groene.waasland@gmail.com.

Voor wie meer wil weten over invasieve exoten, raden we deze websites aan.

Zie ook www.abllo.be/klik

www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/overlast-schade/invasieve-exoten

www.natuurpunt.be/pagina/invasieve-exoten-0

www.ecopedia.be/pagina/wat-zijn-%E2%80%98uitheemse-soorten%E2%80%99-%E2%80%98exoten%E2%80%99

woord bieden op de problematiek van biologische invasies in Europa. Maar daartoe is een nauwe samenwerking tussen alle lidstaten vereist. De Europese Unie rekent bovendien op een betere samenwerking met de economische sectoren, de niet-gouvernementele organisaties en alle burgers.

We hopen dat het voorbeeld van Europa in andere werelddelen gevolgd wordt, want een globale aanpak is de meest duurzame strategie.

Niet elke nieuwkomer in onze natuur is een exoot. Net als mensen gaan veel levende organismen op zoek naar een plaats waar het goed is om te leven. Als de levensomstandigheden ongunstig worden, verlaten ze het oorspronkelijke leefgebied en gaan ze op zoek naar nieuwe woonplaats. Ze migreren. Als ze tijdens hun tocht een tussenhalte maken kan men van 'transmigranten' spreken. In tegenstel-

AANKOPEN DOOR VZW DURME

Afgelopen voorjaar was een echt succes naar aankoop van nieuwe natuurgebieden. Momenteel staat de teller van vzw Durme op een kleine 4 hectare (meer dan in heel 2017 samen) en ligt er ten minste evenveel klaar aan compromissen. Zeker niet min, want het aankopen van nieuwe gebieden is en blijft de meest zekere en succesvolle manier van natuurbehoud en vormt **één van de belangrijkste pijlers van vzw Durme**. Het is onder meer dankzij die aankopen dat er een halt wordt toegevoerd aan de verdere versnippering van onze natuur waardoor onze natuurgebieden robuuster worden. Dit komt de biodiversiteit alleen maar ten goede.

De aankoop van grond kost natuurlijk wel wat en daarom wil ik vooreerst u als lezer bedanken, want het is o.a. met jullie lidgelden dat wij deze aankopen kunnen bekostigen. Ook onze bezoekerscentra met hun gidsenwerking, dranken- en boekenverkoop, e.d. dragen bij tot de verdere uitbreiding van onze natuurgebieden, net als de verschillende giften die wij mogen ontvangen. Wist je trouwens dat je met een gift vanaf 40 euro al snel 45% recupereert via je belastingen? Vermeld gerust bij je gift in welk reservaat of (in) welke gemeente je graag nieuwe natuur ziet bijkomen. (www.vzwdurme.be/index.php/doe-een-gift)

Hieronder een overzicht van de reeds afgehandelde aankopen dit voorjaar (zie kaartje rechts):

De maisakkers die nog binnen de perimeters van onze reservaatgebieden liggen, zijn echte woestijnen waarin geen enkele dier- en plantsoort zich thuis in voelt. Ze lijken misschien wel groen, maar zijn als het ware een fata morgana. Vzw Durme kocht dit voorjaar twee maisakkers op in het reservaat de **Fondatie van Boudelo in Sinaai** met een totale oppervlakte van bijna 3 hectare. Die akkers zullen in de toekomst omgevormd worden tot graslandbiotopen waarna ze verder een natuurbeheer, zonder bemesting en gebruik van herbiciden zullen krijgen. Twee vliegen in één klap, want naast het omzetten van de soortenarme akker naar een soortenrijk grasland wordt zo ook een halt toegevoerd aan de verdere bemesting binnen onze reservaatperimeters. Van een oase gesproken.

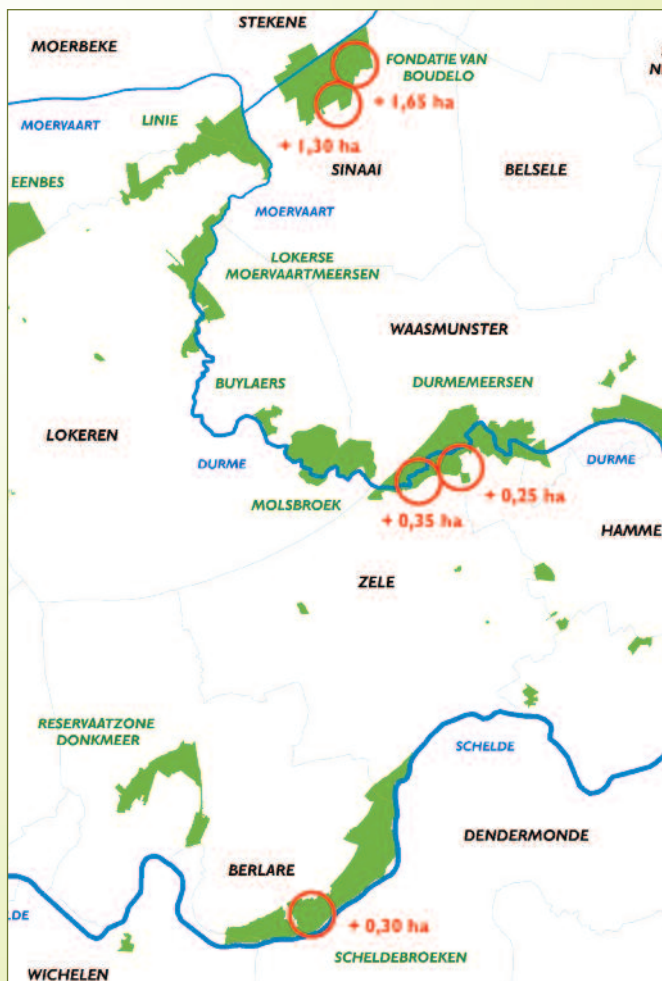
In de **Durmemeersen** op grondgebied Zele werd een perceel aangekocht dat zal beheerd worden

natuurbescherming door aankoop

als natte ruigte. Dergelijke percelen zijn zeldzaam geworden door het intensieve landbouwbeheer op het platteland en dat is misschien wel één van de redenen waarom er nog zo weinig insecten te vinden zijn. Het perceel zal om de 3 à 5 jaar gemaaid worden (cyclisch maaien) zodat - naast tal van insecten - ook kleine zoogdieren, amfibieën en verschillende vogelsoorten zich er thuis zullen voelen.

Ook in de **Durmemeersen** (ditmaal op grondgebied Hamme) en in de **Scheldebroeken** in Berlare werden nog twee hooilanden aangekocht. In tegenstelling tot het reguliere landbouwbeheer zal vzw Durme de percelen verder beheren zonder bemesting en gebruik van herbiciden wat de soortenrijkdom alleen maar ten goede komt. Neem maar gerust eens een kijkje in onze reservaten volgend voorjaar. Daar haal je meteen de soorten- én kleurrijke hooilanden er van tussenuit. Een meerwaarde voor mens en natuur.

Thomas Van Lancker

DE HOOILANDEN VAN HET MOLS- BROEK KLEUREN WEER ROZE

Na jaren van afwezigheid heeft echte koekoeksbloem zich eindelijk opnieuw massaal gevestigd in de hooilanden van het Molsbroek. Echte koekoeksbloem is een typische kensoort van natte dotterbloemgraslanden. Het is een soort die, indien talrijk aanwezig, ervoor zorgt dat dergelijke hooilanden in de maand mei volledig roze kleuren.

Een bloeiend dotterbloemgrasland kan een fascinerend kleurenspektakel geven dat soms niet moet onderdoen voor de ondertussen wereldberoemde blauwe zweem van de boshyacinten uit onze bossen.

De reden dat de echte koekoeksbloemen de hooilanden van het Molsbroek opnieuw impressionistisch opfleuren, komt er voornamelijk door het nauwgezet opvolgen van de waterstanden in het Molsbroek afgelopen jaren. Echte koekoeksbloem is namelijk een plant die reeds kiemt in het najaar en als bladrozet de winter ingaat om dan in de daaropvolgende lente te bloeien. Zo'n klein bladro-

zet kan wel tegen enige nattigheid, maar verdraagt het niet om weken tot maanden onder water te staan. In dat geval sterft het plantje. Afgelopen 5 jaar werd er dan ook op toegezien dat de hooilanden niet meer voor lange tijd onder water gezet werden, wat in het verleden wel eens het geval was. Omdat we in het Molsbroek nu beschikken over een **beter werkend pompsysteem** dat de waterhuishouding van het reservaat regelt, konden de waterstanden zodanig ingesteld worden dat gedurende de winterperiode in de hooilanden enkel nog een **plas-dras situatie** zonder hogere waterstanden toegelaten werd.

We kunnen alvast besluiten dat een goed opgevolgd hydrologisch beheer meer kleur geeft aan je reservaat!

Kristof Scheldeman

Het massale bloeiaspect van echte koekoeksbloem in het Molsbroek is mede te wijten aan een nauwkeurig opgevolgd hydrologisch beheer.

WATERVOGELS IN HET MEULEN- DIJKBROEK IN WAASMUNSTER

Zoals reeds vermeld in het vorig nummer van dit tijdschrift kreeg vzw Durme van 'De Vlaamse Waterweg nv' het overgangsbeheer toegewezen van **het Groot en Klein Broek in Waasmunster-Sombeke en Elversele**. (Zie vorig nummer 207). Een onderdeel van dit beheer was het openen van de sluis tussen de Durme en het Meulendijkbroek nabij het beerkaaihuisje in Waasmunster-Sombeke. Dit gebeurde met een dubbel doel: **enerzijds de explosie van wilg voorkomen en anderzijds het vormen van een aantrekkelijke plek voor watervogels**.

De sluis werd opengesteld en aan landzijde voorzien van een hoog schot. Die werken werden uitgevoerd door 'De Vlaamse Waterweg nv' in nauw overleg met vzw Durme. Zo vloeit er tweemaal per dag bij hoog tij water in het gebied en loopt er bij afvloeiend getij een deel terug in de Durme. Uit controle van de waterpeilen bleek echter dat een extra opstuwing van 30 cm voor het gunstigste waterpeil zou zorgen. Daarvoor is een extra schotbalk geplaatst door vzw Durme in overleg met districts-hoofd Bart Anthuenis en technisch assistent Luc Ronsmans. Vrijwilliger met veel constructieervaring Martin Haentjens zorgde voor een schotbalk

die perfect op maat werd gemaakt uit ideaal 'waterhout' en stevig latijzer. Het hout werd geschonken door Marc De Clercq van de woonwinkel A Propos in Lochristi. De plaatsing gebeurde met medewerking van de professionele terreinploeg van vzw Durme. Op die dag pleisterde er zelfs een grote zilverreiger in het Meulendijkbroek.

Deze werken zijn bijzonder geslaagd. Tijdens de voorjaarstrek pleisterden er acht soorten eenden, een voorproefje van wat mag verwacht worden na de ontpoldering in uitvoering van het Sigmaplans. En begin mei waren er duidelijke aanwijzingen voor broedgevallen van krakeenden, kuifeenden, bergeenden en zelfs een dodaars. Verschillende wilde eenden en meerkoeten zwommen al rond met donsjongen. Dit was mooi te zien tijdens de dauwtrip van 4 mei. Toen kon Hans Masuy zelfs rechtstreeks **een verslagje uitbrengen in het ochtendprogramma van Radio 2**. De waardering van die natuurbeleving werd bijzonder kernachtig uitgedrukt tijdens die dauwtrip. Eén van de deelnemers liet zich spontaan ontvallen bij die waterpartij met al die vogels: 'Prachtig. Hier zouden ze wel tien banken mogen zetten'.

André Verstraeten

Het plaatsen van de bijkomende schotbalk in de sluis van het Meulendijkbroek op 16 april 2018. (foto André Verstraeten)

Zeldzame libellen koloniseren het Molsbroek

*De 2 foto's op deze pagina komen uit het driemaandelijks tijdschrift van vzw Durme : **Durme- en Scheldeland**, met diverse artikels over de natuur in onze streek. Meer info www.vzwdurme.be*

Project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied 2018

Grote vos: bovenzijde, 14.v.2010, Wachtebeke, België © Foto: Jurgen Couckuyt

GEORO VRAAGT MEER ONDERZOEK

Dank zij het **unanieme standpunt** van de GECORO * ivm de opmaak van het RUP 'verhuizing AZN' zal meer onderzoek uitgevoerd worden.

Volgende opmerkingen/bedenkingen werden gemaakt door de GECORO op 31 mei 2018:

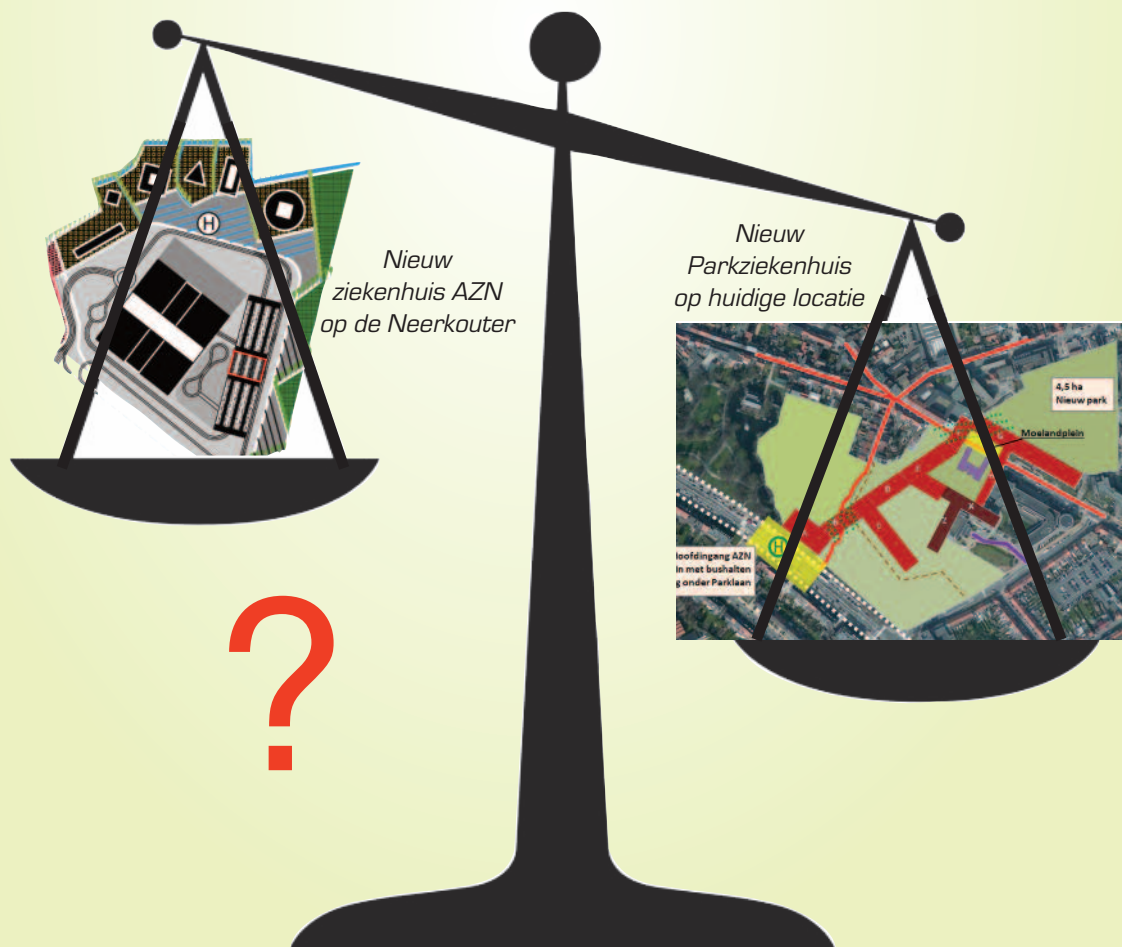
- er is een gelijktijdige studie nodig om te onderzoeken wat er met de vrij te komen campusedelen zal gebeuren zodat er bij verhuis geen leegstand ontstaat en een synergie met de binnenstad in stand wordt gehouden;
- de verhuis staat haaks op de visie van de Vlaams Bouwmeester om de ruimtelijke verrommeling tegen te gaan;
- de verhuis staat haaks op de visie uit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan dat regionale voorzieningen lokaliseert in de compacte gemengde stadskern langsheen de stedelijke corridor;
- de voorgestelde nieuwbouwalocatie staat haaks op de visie om de Z-vormige bosstructuur te versterken (GRS) en het landbouwareaal maximaal te behouden (Witboek, actieplan 84);
- in een recent opiniestuk in 'De Morgen'(zie p31) spreken een aantal docenten ruimtelijke planning en mobiliteit zich uit tegen een ziekenhuis aan de stadsrand;
- ook een alternatief in de stadskern moet volwaardig onderzocht worden;

- de open ruimte wordt/is schaars en moet maximaal gevrijwaard/versterkt worden;
- de nieuwbouwalocatie moet ook vanuit fietsbereikbaarheid onderzocht worden;
- de nieuwbouwalocatie heeft impact op een melkproducerend bedrijf voor menselijke consumptie;
- bij een verhuis krijgen andere functies terug ruimte in de stad (onderwijs, ouderenvoorzieningen, sociaal wonen, ...);
- bij een nieuw ziekenhuis moet verder nagedacht worden in de tijd, mee in functie van eventuele uitbreidingsmogelijkheden;
- het gaat over een regionaal en geen stedelijk ziekenhuis.

Besluit:

De Gecoro adviseert met algemene stemmen (16) om ook een **alternatief in de stadskern** (=Parkziekenhuis) ernstig te onderzoeken alvorens met het dossier verder te gaan. Dit alternatief kan bestaan uit het behoud van een deel van de huidige campus met ingebruikname van een deel van het park en connectie met de stedelijke corridor.

* GECORO :De Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening adviseert het stadsbestuur over ruimtelijke ordening en stedenbouw.

IS DE STAD SINT-NIKLAAS HELEMAAL HET NOORDEN KWIJT ?

Een aantal experts inzake mobiliteit, milieu, klimaat, ruimtelijke planning en stedenbouw hebben een opinie bijdrage geschreven om toe te voegen aan thans oplopend maatschappelijk debat in het Waasland, naar aanleiding van de plannen die het stadsbestuur van Sint-Niklaas maakt om het AZ Nikolaas te verhuizen vanuit het stedelijk centrum naar een landbouwgebied langs de E17/N41.

De stad Sint-Niklaas beschikt over een troef die vele andere centrumsteden in Vlaanderen haar benijden: een **openbaarvervoer-corridor** met vrije busbanen dwars door de stad, van het station in het noorden, via de Hofstraat, Grote Markt en Parklaan (nabij de hoofdingang van het AZ Nikolaas) helemaal tot aan het Waasland shopping centrum in het zuiden. Een Vlaamse centrumstad waar de ambulance de vrije busbaan kan gebruiken tot nabij de poort van de spoeddiensten en waar de stads- en streekbussen van DE LIJN, niet gehinderd door files door het centrum rijden: een unicum.

Men zou dus verwachten dat de toekomstige stedelijke vernieuwingen in Sint-Niklaas zich concentreren rondom deze unieke openbaar-vervoer-as. Ook deze stad werkt namelijk aan een mobiliteitsplan, wil minder auto's in het centrum door een lussenplan voor auto's en wil zelfs fietsstad Vlaanderen 2018 worden. De stad Sint-Niklaas werkt bovendien ook aan een klimaatactieplan en heeft daartoe ook het burgemeestersconvenant 20-20-20 ondertekend.

Het is dan ook bijzonder verontrustend dat de stad Sint-Niklaas vandaag plannen lijkt te smeden om één van de meest levendige functies uit de binnenstad -het stedelijk ziekenhuis AZ Nikolaas -te gaan verhuizen naar een suburbane auto-locatie in de buurt van de E17-N41. Daartoe zou het stedelijk RUP moeten worden aangepast om 18 (!!) hectaren zogenaamd herbevestigd agrarisch gebied om te vormen tot een ziekenhuislocatie. Nog los van het feit of een dergelijke autosnelweglocatie voor patiënten de beste plek is, nu Vlaanderen zich (eindelijk) zorgen maakt over fijnstoflocaties voor scholen en crèches, zijn vooral ook de mogelijke consequenties voor de levendigheid en leefbaarheid van de binnenstad van Sint-Niklaas immens.

De stad Sint-Niklaas kampt immers al jaren met grote leegstand en problemen met het winkelapparaat in de binnen-

stad. Stationsstraat, Ankerstraat en Nieuwstraat bijvoorbeeld blijven al jaren kampen met kwijnende winkels, alle inspanningen van centrummanagers ten spijt. Oorzaak daarvan is natuurlijk, zoals Unizo het destijds voorspelde, het gigantische Waasland Shopping-centrum, opgetrokken buiten het stedelijk centrum aan de N16.

Sint-Niklaas heeft daarvan blijkbaar niks geleerd. De mogelijke verhuizing van het ziekenhuis weg uit het centrum maakt niet alleen alle synergie van het AZ Nikolaas met de binnenstad onmogelijk, bovendien is de nieuwe auto-gerichte locatie (voor de bezoekers) niet meer per trein bereikbaar, en ook voor de fietser, de voetganger en de busgebruiker wordt de situatie dramatisch slechter. Een ziekenhuis wordt namelijk niet alleen gebruikt door een aantal personeelsleden en patiënten, het lokt ook elke dag een veelvoud van dat aantal aan bezoekers. Zij komen door de binnenstad, kopen een boekje, drinken een koffie en kopen nog een cadeautje in de winkelstraat. En dan is er nog de hogeschool Odisee, die met opleidingen verpleegkunde en vroedkunde onlosmakelijk verbonden is aan het ziekenhuis. Een mogelijke verhuizing van deze opleidingen is op termijn wellicht onafwendbaar. Waarmee dan ook nog eens meer dan duizend hogeschoolstudenten uit de binnenstad zouden verdwijnen...

Het wordt duidelijk: de mogelijke verhuizing van het AZ Nikolaas zou een dramatische beslissing zijn voor de binnenstad. En dat net op het ogenblik dat de Vlaamse regering een beleidsplan ruimte

Vlaanderen voorbereidt met als speerpunten een 'betonstop' en 'kernversterking van de binnensteden en dorpen'. Ook de pleidooien van de Vlaamse bouwmeester zijn niet mis te verstaan. We veroorzaken onze eigen files.

Onderstaande experts in mobiliteit, milieu, klimaat, ruimtelijke planning en stedenbouw roepen de stad Sint-Niklaas dan ook op om deze beslissing op te schorten en grondig te laten onderzoeken of nu al voorgestelde interessante alternatieven op de huidige parklocatie haalbaar zijn. Een ziekenhuis is op zijn best via uitgekende verticale circulatie (compact, dus) i.p.v. via een uitgesmeerd grondpatroon. Wellicht zijn er nog alternatieve locatiemogelijkheden op en nabij de schitterende openbaarvervoer-corridor te onderzoeken. Kortom een plan-MER én een internationale stedenbouwkundige wedstrijd (zoals de stad eerder deed voor de stationsomgeving) zijn dringend noodzakelijk om nieuwe eigentijdse klimaatneutrale ideeën in deze stad te laten aanaaien.

Met vriendelijke groet,

Marc Belderbos (Professor Dr. UCL - LOCI ; Ass. Prof KUL - Fac. Arch.) ; Maria De Bie (Prof. em. Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek, Universiteit Gent) ; Pascal De Decker (Prof. Dr. Stads- en Ruimtelijke Planning, KU Leuven) ; Oswald Devisch (hoofddocent stedenbouw, Universiteit Hasselt) ; Evert Lagrou (Dr. em. Hoogleraar Departement architectuur Sint-Lucas) ; Hans Leinfelder (Docent - Assistant Professor, Faculteit Architectuur-Faculty of Architecture, Onderzoeksdpartement Architectuur-Research department of Architecture - PLEN Research Group) ; Kris Peeters (lector verkeerskunde PCVO Limburg en lector logistiek CVO Mechelen) ; Willy Miermans (Prof. em. Mobiliteit en Woonecologie, UHasselt) ; Erik Rombaut (Ass. Prof. em. ecologie en milieukunde, KU Leuven, faculteit Architectuur, campus Sint-Lucas Gent/Brussel)

Uit 'De Morgen', donderdag 31 mei 2018

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift,
38ste jaargang - nr 4; september 2018 - nr **208**
Coördinatie ABLLOvzw

**Werk mee aan een
groener Waasland !**

Abonneren kan door
8 Euro over te schrijven
op **BE39 7310 4317 9119**

**'T GROENE
WAASLAND**

Wie een abonnement wenst op dit tweemaandelijks tijdschrift 't groene waasland (=GW) kan dit

* door **8 EURO** over te schrijven naar de **ABLLO-leden rekening BE39 7310 4317 9119** (=nieuw nummer !!) met vermelding "abonn **GW 2018** (graag naam / namen vermelden)". Zie www.abllo.be/abonnement

*of via een contactadres van een vereniging, die U vindt op p 31 of op www.abllo.be/verenigingen.

Abonnees zijn automatisch ook lid van de regionale vzw ABLLO.

REDACTIE: Marc Temmermans, Jenny De Laet, Astrid Martens,
Thomas Van Lancker, Nine Van Hoyweghen, Dirk Hylebos, Gilbert Cant.
Alle teksten voor het volgende nummer moeten binnen zijn **vóór 25 oktober 2018**
bij Gilbert Cant tel 03 775 19 31 groene.waasland@gmail.com

Druk in de Weer, *Eekhoutdriessstr. 67*
9041 Gent(Oostaker), Tel: 09 224 29 14
info@drukindweer.be

Inhoud:

- 2 ...Fietslanen, maak er nog steeds werk van .....ABLLOvzw
- 3 ...BOOMPLANTACTIE ..... Natuurpunt Waaslandvzw
- 4 ...betonrapport voor Vlaamse steden en gemeenten .....ABLLOvzw, Natuurpunt
- 6 ...Trends en resultaten na 10 jaar broedvogelonderzoek in het Schausselbroek NPW Scousele
- 7 ...Vuurkouter in Steendorp verworven .....NPW Scousele
- 8 ... Natuurschooldagen maandag 7 en dinsdag 8 mei 2018 ..... Ons Streven
- 9 ...Gezelligheid troef op de picknick van 29 juni ..... Ons Streven
- 9 ...statiegeldalliantie .....ABLLOvzw
- 10 ...Paddenstoelen in Roomacker (12 einde) ..... Ons Streven
- 14 ...In Memoriam Jean-Paul De Beleyr .....ABLLOvzw
- 15 ...Kalender (-info) ..... Ons Streven
- 24 ...Transmigrant, invasieve exoot of ontsnappende huisgenoot? ..... Ons Streven
- 26 ...aankopen door vzw Durme .....vzw Durme
- 27 ...De hooilanden van het Molsbroek kleuren weer roze .....vzw Durme
- 28 ...Watervogels in het Meulendijkbroek in Waasmunster .....vzw Durme
- 30 ...GECORO vraagt meer onderzoek .....ABLLOvzw
- 31 ...Is de stad Sint-Niklaas helemaal het noorden kwijt ? .....ABLLOvzw

Hoofdredactie Dirk Hylebos - 052/46 30 51

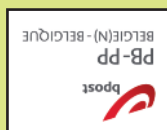
Boekhouding Maarten Geeraerts - tel 03/234 08 13

Vormgeving en coördinatie: Gilbert Cant, 03 775 19 31, Mania Van de Vyver

e-mail : groene.waasland@gmail.com

Abonnement 8 EURO Oplage 1300 exemplaren

't groene waasland verschijnt **in januari,**
maart, mei, september en november.

P 708696
1910 Sint-Niklaas
Artifitekkantoor :